

24 MONOLOGEN OVER DE LIEFDE

1	Vandaag beginnen wij aan morgen, jij en ik. Antigone (Huis van Bourgondië, 2008)	p.1
2	Kom maar liefste... Apocalypso (Het Syndicaat, 2007)	p.2
3	Het ging niet, nee, gewoon niet, nee. Conversations With My Mother (De Diamantfabriek, 2013)	p.3
4	Voor de val moet je omhoog. En Hier Is Lijf (Generale Oost, Wintertuin, 2014)	p.13
5	Eén groot kloppend hart met een klein meisje erom heen. Leo & Lena (Het Nationaal Toneel (jong), 2014)	p.16
6	Aangenaam, neem ik aan. TestosterTony (Het Syndicaat, 2006)	p.18
7	Niets dan liefde is de toekomst. Lola (Het Syndicaat, 2007)	p.20
8	't Is een smerig beestje. MAC (Toneelschuur, 2009)	p.21
9	Laat ons, Eva, dit Eden overheersen. Naar de Hemel Wijzen (2012)	p.24
10	Ik heb geen hulp nodig om te vallen. Texel / Texas (Bellevue, 2010)	p.31
11	Maar ik weet niet of ik blijf. Texel / Texas (Bellevue, 2010)	p.34
12	We gingen naar de film, dacht ik. Tussentijd (tgEcho / Generale Oost, 2013)	p.36
13	Werpse Eindland (tgEcho, 2012)	p.39
14	Ze zijn mooi, die mannen. Kid Dynamite (Urban Myth, 2013)	p.42
15	Zelfkennis heb ik wel hoor. Verzet in Vredestijd (2011)	p.44
16	Zelfkennis heb ik wel hoor (korte versie) Verzet in Vredestijd (2011)	p.48
17	Verzet in Vredestijd (2011) (Volledige tekst)	p.50
18	Vrije Val (2012) (Volledige tekst)	p.62
19	Lampedusa (2013)	p.73
20	Kom maar bij mij (2014)	p.74
21	Snijden naar Liefde (2013)	p.75
22	Niet veel, al met al, maar misschien genoeg Waar het Vlakke Land gaat Plooien, tgMaastricht 2015	p.76
23	Ik draag botten aan mijn voeten Waar het Vlakke Land gaat Plooien, tgMaastricht 2015	p.80
24	Ik ga geen afspraakjes scoren op de afdeling oncologie. Staat van Geluk, tgNomen 2014	p.81

1 - Vandaag beginnen wij aan morgen, jij en ik.

uit: Antigone (Huis van Bourgondië, 2008)

HEMON –

Monden vallen open wanneer Antigone danst.
Of ze nou man of vrouw zijn, kind of kinds,
als ze haar zien dansen grijpt de zwaartekracht ze bij de kin,
trekt hun monden open, als bij een koor dat midden in de zang bevriest.
Je kan bij ze naar binnen kijken, door de slechte adem heen,
tot aan hun verschrompelde harten, hun maagzweren, hun gal
dat normaal borrelt maar dan plotseling tot rust komt.
Wanneer Antigone danst, stokt, stolt, stomt alles stil,
stottert de tijd. En ik ook, als een kind die zijn adem niet beheerst
kluts ik woorden door elkaar en staar alleen naar haar.
Zolang zij danst weigeren de wapens dienst,
worden kogels zacht als marsepein en staan soldatenkisten stil.
Zolang zij danst zal de wereld niet vergaan. Niet echt.

Ik krijg van haar maar één stukje tegelijkertijd te pakken,
ik klauw naar haar, maar kan haar nooit volledig vatten,
dat kleine beetje onbereikbaar, dat van water lijkt,
en in kringen verdwijnt als ik er alleen naar wijs,
zou dat dan liefde zijn? Zelfs als ik middenin haar zwoeg,
mijn ogen in die van haar, lippen aan elkaar geklonken,
lijf aan lijf, in lijf, dan nog grijp ik mijn vuist vol lucht,
verdwijnt ze in een horizon die ik niet kan zien,
alsof ik een droom probeer te vangen met een vlindernet,
een droom die als ze danst de aarde even stil zet.

Antigone, de wees die nauwelijks een dochter is geweest,
die in ons enorme veel te kleine huis kwam wonen,
te klein omdat hier niet alleen de levenden, maar ook de doden wonen.
Haar vader die zijn ogen uit stak, in ballingschap tot stof verging,
haar moeder die geen omhelzing meer verdragen kon, behalve van de strop.
Haar vroeger is een reeks van zwart op zwart,
genoeg ellende om een leven lang te schreeuwen. Maar zij danst,
in cafés, op straat, in het huis van mijn vader, haar oom, zij danst,
en mijn mond valt open. Haar broers vermoorden elkaar, zij danst.
In oorlog en in vrede, zij danst. En als het me lukt om met haar mee te dansen,
dansen wij haar vroeger weg, recht de toekomst in,
ik wil in elk nu dat op deze ochtend volgt, alleen de toekomst zien.
De toekomst die leven draagt, geen dood. De toekomst die nu begint.
In vrede. Vandaag beginnen wij aan morgen, jij en ik, Antigone.

2 - Kom maar liefste...

uit: Apocalypso (Het Syndicaat, 2007)

HOER –

Hé schatje, wat sta je daar verlegen te wezen. Kom hier lieverd. Ben je eenzaam? Ik zal je medicijn zijn. Ben je wat geremd? Ik zal je rode wijn zijn. Kom maar dichterbij, ik doe je niets, doe mij maar. Voor een paar tientjes mag je alles met me doen. Kom maar lieverd, alsjeblieverd, het is een langzame nacht geweest, ik moet de huur betalen en eten zwemt ook niet vanzelf op mijn bord. Ja, goed zo, stap voor stap, schuifel maar wat dichterbij. Denk niet aan je vrouw, trouw tot de dood ben je alleen maar als je jong sterft. Kom maar liefste, het wordt al licht, de tijd drinkt. Ben je moe? Ik zal je matras zijn. Heb je het koud? Ik zal je jas zijn. Voor een paar tientjes ben ik alles wat je wilt, hoe je maar wil, wie je maar wil. Mijn naam? Voor jou zal ik Hoop zijn. Kom maar naar het meisje toe, kom maar bij het vrouwtje. Eerst betalen schatje, zaken gaan voor het meisje. Goed zo schatje, laten we naar binnen gaan, het is hier te licht. Laten we naar binnen gaan. Zo is het goed. Het komt allemaal goed.

3 - Het ging niet, nee, gewoon niet, nee.

uit: Conversations With My Mother (De Diamantfabriek, 2013)

MAN –
ha mam, met mij

ja goed hoor, goed
het gaat heel goed
het gaat heel goed met mij

hoe klink ik dan?
oh, nou
dat kan

ja, nee dus, niet zo goed

nee niks
nee niet zo goed

nee laat maar
niets
het gaat wel
echt
ik wil het er niet over hebben

omdat ik het er niet over wil hebben

ja
ja
ja, die is dus bij me weg

vandaag, nou net,
ze trekt nu nét de deur dicht
echt nét
ze loopt nú naar de auto

gewoon, omdat het niet ging
vond zij
ze vond niet dat het ging
niet meer

nee niks
nee ik heb niks
nee ik heb niks gedaan
nee ik heb niks stoms gedaan
ik heb helemaal niks
nee

ik weet eigenlijk ook niet waarom ik jou nu bel
Anniek slaat net de deur achter zich dicht
ik zie haar nu in de auto stappen
en ik pak mijn telefoon om met jou te praten
ik denk dat ik dat maar niet tegen mijn psycholoog ga zeggen

ja ik zit in therapie

nergens om, het is tweeduizend dertien
iedereen zit in therapie

ja iedereen
ja iedereen
ik zeg toch iedereen

nee jij niet, maar iedereen onder de veertig
loopt bij een psycholoog mamma
en degenen die dat niet durven
die gaan naar een coach mamma
dat is al heel lang niet meer iets
om je voor te schamen

nee, d'r is helemaal niets mis met mij,
je moet het vergelijken met een sportschool
daar ga je niet heen omdat je lijf kapot is
maar omdat je fit wil blijven
daarom ga ik naar de psycholoog, om fit te blijven,
om fit te blijven in mijn hoofd

ja, ik hoor het mezelf nu ook zeggen,
ja, dat klinkt enger dan dat ik het bedoel
maar ik bel je niet om het met jou over mijn psycholoog te hebben

nee
nee hoor
nee ik heb het met mijn psycholoog ook nooit over jou

dat heb ik niet
dat heb ik niet
dan geloof je me toch niet

nee, goed, geloof me niet

jezus mam, ik heb hier crisis
ik bel je midden in mijn relatiedrama,
dan gaan we het toch niet over mijn psycholoog hebben?

nee die wil niet dat ik hem buiten werktijden bel

die wil dat ik een nieuwe afspraak maak
die wil dat ik volgende week bij hem langs
ja volgende week duurt lang

gewoon, het ging niet meer
niet meer

ze zei,
ze zei; zo gaat het niet,
of niet, of nee niet meer,
of nee, ze zei, zo hoeft het niet,
of zo kan het echt niet langer,
of ze zei, zo zal het niet
niet langer kunnen gaan

weet ik veel, ja,
weet ik toch niet,
ik kan toch geen gedachten lezen

nou ja, over de toekomst,
en dat ze het *op deze manier*
heel onveilig voelde voelen,
dat ze vooruit wilde en iemand, mij,
of nou, of iemand met wie ze kon, of, kinderen,
of met wie ze een gezin op kon,
iemand op wie ze kon bouwen,
en dat ik niet dat fundament was waarop zij
dat ze niet het idee had
dat ze er niet op vertrouwde
op de toekomst of op mij of zo
en dat één druppel de laatste moet zijn

ja dat moet je haar vragen
dat moet je haar maar vragen
dat moet je maar aan haar vragen

nee ik wil niet dat je haar belt
nee dan kan je het dus niet nu vragen
waarom moet je het nu vragen dan
het gaat nu even niet om haar
omdat het nu even niet om haar gaat
omdat het nu om mij gaat
omdat ik jou nu bel
ik bel je toch, ik bel je nu
het gaat dus nu om mij

gewoon omdat het niet ging

nee dat heb ik toch al gezegd
nee ik heb niks gedaan
nee ik heb niks stoms gedaan
nee ik heb helemaal niets
ja ik ben vreemd gegaan

ja vreemd ja
met een ander ja
dat is wat vreemd gaan is

maar dat was niet persoonlijk
nee
dat had niets met haar te maken
nee

nee
het is een afweermechanisme

een afweermechanisme

een afweermechanisme

ja, het is óók een klotestreek,
maar vooral een afweermechanisme

daar gáát het nu niet om

ja voor háár gaat het daar wel om
maar zij belt je niet
ik bel je nu
en je bent mijn moeder
dus je staat nu aan mijn kant

dat hoort zo, ja
dat hoort zo

jij staat nu aan mijn kant

een afweermechanisme
dat ik haar weg duw, of ons
dat ik onze relatie afweer
dat ik het kapot maak
om vrij te zijn
dat is een afweermechanisme

vrij
vrij van, nou ja,
vrij van één toekomst,

één enkele toekomst,
vrij te zijn voor
god ja
mogelijkheden
dat alles mogelijk is
alles

ja alles behalve Anniek
nee die wil niet vrij zijn
ja dat is dan niet meer mogelijk
nee die staat nog voor de deur
of zit
ja in de auto ja

nee dat wil ik niet
dat wil ik niet
dat wil ik niet

mijn psycholoog heeft het over hechtingsproblematiek
maar misschien moet ik een nieuwe psycholoog zoeken

ja dat is een grapje
nee misschien geen goed grapje
ja ik neem het wel serieus
jawel dat doe ik wel

mijn psycholoog zei dat het met jou te maken heeft,
misschien, mijn hechtingsproblematiek
dat dat ergens uit voort komt
uit iets vroegs, uit iets van vroeger
dat dat vaak met de moeder te maken heeft
met jou dus, de moeder, jij

nee ik geef je niet de schuld
nee dat doe ik niet
ik probeer alleen de oorzaak te achterhalen
oorzaak is niet hetzelfde als schuld
ik schuif mijn verantwoordelijkheid niet af
dat doe ik niet
dat doe ik niet
nee dat doe ik niet

het is gewoon, weet je,
jij bent te jong moeder geworden

dat vind jij toch ook
nee dat vind ik niet,
niet per se,

dat vind je zelf
dat heb je zelf gezegd, ja jij

je zegt wel eens dat je vindt dat je te jong kinderen hebt gekregen
ja precies
omdat je eigenlijk meer uit het leven had willen halen

ja
nou dat heb ik ook
er is nog meer in het leven
en dat wil ik er uit halen
allemaal uit halen
voordat ik

ja
ja dat weet ik
wat heeft dat er nou mee te maken?
ja, jij was twintig toen je kinderen kreeg

vijfendertig

maar het principe is hetzelfde
het principe is wel hetzelfde
dat is het wel
hoezo is dat anders dan

nou dat vind ik onzin

ik vind het wel vergelijkbaar
vind ik wel
ik vind van wel
nou, dan zijn we het gewoon niet met elkaar eens

nee

ik wil alleen maar zeggen
misschien lijken we daarin op elkaar
alleen heb jij toen gekozen om kinderen te krijgen
en kies ik er nu voor om vreemd te gaan
het is misschien een andere oplossingsstrategie
maar de bron is hetzelfde:
hechtingsproblematiek

hechtingsproblematiek

hechtingsproblematiek

ha ha ha grappig hoor maar nee,
dat heeft niks met bison kit te maken

ik denk dat het is, misschien
ik denk dat het komt omdat
omdat je me geen borstvoeding hebt gegeven
omdat jullie zo ontzettend jaren zeventig moesten zijn
ja weet ik veel feministisch verantwoord biologisch dynamisch
groene geitenwollen ban de bom en kernenergie nee
met van die holistische montessori-baarden
bijenwas en houten speelgoed en boekweit en linzen
en dat ik de van pappa de fles kreeg
in plaats van dat ik van jou de borst kreeg
en een plastic speen is toch iets anders dan een tepel
ja een speen is geen tepel
dat doet iets, qua hechting, denk ik
dan gaat er iets mis, wat dat betreft
ja dat denk ik ja, ja echt
daar is allerlei wetenschappelijk onderzoek naar gedaan
en daar zijn allerlei onomstotelijke conclusies uit voort gekomen
nee die heb ik nu niet bij de hand
maar ik denk wel dat ik daarom zo'n moeite met relaties heb
dat ik me heel slecht kan binden
omdat ik in mijn eerste maanden
geen binding heb opgebouwd
omdat ik de moederlijke warmte heb moeten ontberen
ik vind dat heel plausibel

ik vind dat wel

ik wel

ik wel

nou dan zijn we het gewoon niet met elkaar eens

nee dat doe ik niet
ik bel je niet om je iets te verwijten
nee dat doe ik niet
ik zeg alleen
ik zeg dat niet hè

dat zegt mijn psycholoog
mijn psycholoog
ik zeg alleen
ik herhaal wat mijn psycholoog

ja, nou ja, hij heeft ervoor doorgeleerd hè

ja natuurlijk heb ik het met hem over jou
nee dat heb ik helemaal niet gezegd

ach dat heb ik helemaal niet gezegd
misschien moet je eens naar je oren laten kijken
je oren
je oren
laat maar

ik ben gewoon bang

bang

ja bang

bang dat het me niet lukt

gewoon alles
gewoon
zoals jij en pappa
een gezin enzo
met een kind enzo

ik ben bang dat ik een heel slechte vader ga zijn

ik ben bang dat ik straks
dat ik alleen thuis zit
omdat Anniek niet bij me terug komt
dat ze straks die auto start
dat ze weg rijdt
en niet meer bij me terug
en dat er dan
iets met een omgangsregeling of zo
dat het dan mijn dag is
en dat er een baby in mijn huis ligt
en dat ik dat alleen moet doen
en dat ik dan langzaam
dat ik rondjes begin te rennen in mijn hoofd
dat ik daar niet uit kom
uit het piekeren in mijn hoofd
dat ik niet meer uit mijn hoofd kom
en dat ik dan de kroeg in ga
omdat ik weg moet
omdat de muren
en het plafond
omdat alles op me af
ik moet de deur uit
gewoon de deur uit
even naar de kroeg
zoals ik dat vroeger kon doen
zoals ik dat nu kan doen

en dat ik denk
dat ik dan denk ach die kleine redt het wel
die kan wel even zonder mij
wat kan er nou gebeuren
en dat ik dan de kroeg in ga
en dat die baby dan de hele nacht huilt
en dat ik er dan niet voor hem ben
of erger nog
dat er nog iets ergers
omdat ik er niet klaar voor ben
omdat ik wil doen dat die baby niet bestaat
omdat ik dan terug wil naar hoe het vroeger was
hoe het nu is
en dat ik weet dat dat nooit meer kan
omdat mijn leven onherstelbaar beschadigd is
veranderd is
ik bedoel veranderd is
nee ik bedoel beschadigd is

omdat zij
omdat Anniek
omdat ze

ja
ja
sinds gisterochtend
ja
ja
ze wil het houden ja
ja
ja
je wordt oma ja

jezus mamma doe niet zo hysterisch
ik zit hier in een soort van psychische noodsituatie
ik heb hier een doorbraak over mijn angsten en zo
en jij begint te krijsen als een opgewonden puber

ja natuurlijk vind ik het ook wel leuk
ja natuurlijk
het is toch
d'r zit toch een kleine van mij in
d'r zit toch een kleine mij in
ja dat is ook gaaf
ja dat wil ik ook
in theorie
maar het wordt nu zo ontzettend praktijk allemaal
het wordt nu zo ontzettend echt allemaal

en ik

ik ben ook

god mam ik weet het niet
het is allemaal nogal een zootje hier
in mijn hoofd ik vind het allemaal
ik vind het nogal verwarrend allemaal

Anniek
die staat nog geparkeerd
in de auto ja
nee

ja
ik kan haar zien

ze huilt

nee dat wil ik niet
ik wil het niet
ik weet dat ik het moet
maar

ja
denk je?
ja misschien

oké
oké dan ga ik
oké ik ga dat doen

ja
ja ik ook
ja ik ook van jou

ja
ja jij ook
ja kus ja
kus
ja dag

4 - Voor de val moet je omhoog.

uit: En Hier Is Lijf (Generale Oost, Wintertuin, 2014)

HIJ –

Voor de val moet je omhoog.

Ik loop omhoog.

Zwaar in het zand.

Alsof de duin me tegen houdt.

Me omlaag wil trekken.

Wil voorkomen dat ik zijn top bereik.

Of weet de duin dat wat er ook aan de andere kant ligt,
het nooit zal zijn waarnaar ik zoek.

Dit landschap lijkt eeuwig onveranderlijk,
maar het leeft. Ademt. Het schuift,
ongeduldig, onder onze voeten. Laat zich,
laagje voor laagje, meenemen met de wind,
verspreid zich over overal.

Geen stap wordt op zelfde grond gezet,
de bodem is verraderlijk, veranderlijk,
je kan er nooit naar terugkeren,
want het is weg.

Zodra wij erover spreken bestaat het al niet meer.

Hier komt de horizon van alle kanten op je af.
En die overweldigende lucht,
die met al zijn oneindige kracht op me neer drukt.
Ik ben niks hier. Niemand.

Ik kan de zee zien, hier,
niet vol en overweldigend maar stil
verborgen in de verte achter duintoppen.
En achter mij, tussen de kruinen; de torenspits,
het zichtbare gedeelte van de kerk,
het godshuis waarin wij, atheïsten op zoek naar god,
elkaar ons jawoord gaven.

Het was het kleinste huwelijk waar ik ooit was,
enkel wij twee waren uitgenodigd, zij en ik,
wij waren bruid en bruidegom en ook getuigen,
wij waren de geloften en de eed,
wij waren ook de priester en de zegening,
wij waren de ontroering van het jawoord,
de vinger en de ring en ook de kus
dat waren wij. Wij waren onze ceremonie, ik en zij.

En blootsvoets en verbonden in de eeuwigheid

liepen wij, man en vrouw nu, kinderlijk volwassen,
door de duinen naar de zee. Hier waren wij
de huwelijksnacht, hier vreeën wij de tijd voorbij,
hier was het strand ons bed en lagen wij
door niks dan zee bedekt. Hier waren wij de hoogte.

En na de hoogte komt de val.

En de val volgt op de hoogte.
Dat zijn de wetten der natuur,
daar valt niet van te winnen,
de zwaartekracht kent geen genade
laat zelfs de lichtste dingen vallen op den duur.

Zelfs de liefde.

Ze lachte en we vielen,
de zwaartekracht kent geen genade,
we vielen in slaap.

Toen ik wakker werd, was ze verdwenen.
Niet zomaar weg gegaan: verdwenen.
Ik zag geen spoor van haar.

Naast me lag geen afdruk van haar lichaam in het zand,
nergens lag een kledingstuk van haar,
ik zag zelfs haar voetstappen niet naast de mijne
die van de duinen liepen naar waar ik lag.
Er liep één enkel paar, alsof ik de nacht ervoor
in mijn eentje naar de zee gelopen was,
alsof zij niet verdwenen was, maar er nooit geweest.

Zelfs haar geur vond ik niet meer op mijn lijf,
mijn geslacht herinnerde haar warmte niet,
de krassen die zij – naar ik dacht – in mijn rug gezet had
waren wonderbaarlijkerwijze genezen en vergaan
elk fysiek bewijs van haar bestaan was uitgewist.

Ik liep naar het hotel waar onze koffers stonden,
maar alleen mijn reisgerei lag op het onbeslapen bed,
haar zwarte rolkoffer was weg, haar tandenborstel,
wattenstaafjes, oorbellen, ze lagen er niet meer.

Ik vroeg aan de receptie of ze haar hadden gezien,
maar het meisje beweerde dat enkel ik was ingecheckt.
Ze liet me als bewijs de gastenboeken zien,
waar naast mijn handtekening de hare was verdwenen.

En nu sta ik hier, tussen kerk en zee,
tussen torenspits en watervlakte
en zweer dat ik blijf dwalen
tot ik haar gevonden heb
of zelf verdwenen ben
opgegaan in ijle lucht
een windvlaag ben geworden
alleen nog in beweging kan bestaan
en nooit de stilte of de stilstand op zal zoeken
ik zweer dat ik niet zal gaan liggen voor ik sterf
en met dit zand bedekt mag worden.

5 - Eén groot kloppend hart met een klein meisje erom heen. **uit: Leo & Lena (Het Nationaal Toneel (jong), 2014)**

1. ROSETTA –

Oei, het is een potje op het vuur, dat hart van mij. Het borrelt en het bruist en loopt over van het schuim voor mijn liefste allerliefste Leo'tje, schattepasteitje met suikercrème. Zoveel flopsekooltjes liefde gloeien d'r in die borstkas van mij dat het bijna pijn doet. Met elk tsjeklop tsjeklop dat het hier in galop roffelt en rommelt doet het zo'n gek soort pijn die fijn is ook, een heimee naar zijn vastpakarmen, zijn ozewiezewoze-ogen, zijn lippen waarmee hij allemaal woorden zegt die ik niet snappel, zijn lippen die die veel beter kan gebruiken, veel bester ook, want hier ben ik, Rosetta, één groot kloppend hart met een klein meisje erom heen, kus mij, anders verander ik nog in een kikker! Ik loop gevaar, ik moet hem zoeken, hij moet van me houden anders word ik groen en kan ik niks anders dan kwaken...

2. ROSETTA –

Hij heeft mij niet geslagen, zelfs niet aangeraakt, en toch doet alles pijn! Alsof mijn hart van glas is, alsof het alles wat er was is en alles is gebroken, er zitten splinters diep in mijn van binnenin en die prikken bij elke adem die ik haal, die steken steeds als ik mijn denken ook maar éven aan hem denk. Hij heeft mij met geen vinger aangeraakt en toch pijnt hij mij alsof ik bont en blauw!

Of komt er au in al mijn lichaam juist daarom? Omdat hij mij weigert vast te pakken moet ik lijden? Omdat hij niet naar mij kijkt, kwijn ik en pijn ik? Moet ik me daarom voelen alsof er duizeldiep in mijn borstkas een gaapgat is gehakt, terwijl hij fliederdluitend uit mijn leven kuiert? Met een glimgris om zijn bakkes en een huppel in zijn stap?

Het is niet eerlijk!

Maar misschien besnapt hij niet dat zijn geluk tot pulvergruisjes overblijft wanneer hij mij begint te missen! Ik zal hem volgen tot het eind der tijden en wanneer hij wankelt vang ik hem in het gat dat in mijn hart zit op. En dan zal hij zien dat zelfs wanneer hij woestig uit mijn leven beende, ik hem voor al het verlaten zelfs vergeef en terug in mijn armen neem.

Hij hoeft alleen te zien dat ik hem nooit alleen zal laten en dan zal onze liefde zoet als gummibeertjes zijn.

Hou je vast, Leo, ik kom eraan!

3. ROSETTA –

Hè? Maar wat? Wacht! Wat? Niet eerlijk! Nooit krijgt Rosetta wat ze wil! De wereld is veels te gemeen voor een meisje zoals ikke! En zij zeker wel, alles en allemaal, alle geluk, alle brokjes en stukjes, dat er niks meer over is voor ik.

En zij weten niet eens wat liefde is! Ik weet dat, ikkekek! Zij snappen er geen sikkemoer van. Wat ik voel is veel echter. Wat ik voel schuurt

tegen de ribben, ik voel het in mijn buikpijn, ik voel de echte liefde! Leo die heeft veel te weinig au voor Lena. En Lena ook veel te weinig au terug. En ik? Ik lijd. Jaja. Ik lijd en ik lijd. Dus Leo komt vanzelf tot inkeer, als hij besnapt dat *lijden* echte liefde is. Dus ik wacht. Ik wacht. Ik sla de klokken kapot en scheur de scheurkalenders stuk, de tijd bestaat niet meer, en ik niet in de tijd, tot Leo terug is, terug bij mij.

6 - Aangenaam, neem ik aan.

uit: TestosterTony (Het Syndicaat, 2006)

TESTOSTERTONY –

Wil je mij een plezier doen / leun nog iets dichterbij / leen me je hoorgat / dan krijg je van mij / zonder enkele omhaal / onversneden, direct / mijn wolvenverhalen van onder de wol. / Knip je nachtlampje uit / knoop je nachthemdje los / dan verzeng ik je oren met genoeg vuur voor een bos / zo groot dat zelfs Finland de brandstof niet heeft. / Laat je handen maar rusten / boven laken en dek / zij hoeven hun vaardige werk niet te verzetten / mijn adem alleen al is het orgaan / dat in klank omgezet / zijn weg in je bed zoekt / en zonder aanraking zorgt / dat je onderlijf beeft. / Mijn adem leeft / is tientallen vingers / en die vingers zijn stuk voor stuk maagdendwingers / mijn adem is lichaam dat door klanken vlees wordt / mijn woorden het zaad dat mijn tong in je schoot stort.

Ik ben de man die je ziet als je zien is gesloten / zijn bloed gaat pas stromen als jij aan hem denkt / ik ben het die diep in je hoofd zit verborgen / met meer namen dan God / die mij nooit heeft gekend. / Ik ben de meesterminnaar / overwinnaar van vrouwen / ik duik op waar er hoop en verlangen verschijnt / waar mijmer en hunker uit vrouwenvoeg barst / waar je fantasie vorm krijgt en je onschuld verdwijnt.

Aangenaam / neem ik aan / TestosterTony / zo stel ik mij voor / dat is mijn naam. /

Je hebt me al eerder gezien in het slapen / en in het soort waken dat dagdromen baart / je hebt me gesproken in iedere stilte / ik heb de leegte gevuld die je glimlachend zweeg / je ziet me als puntje / heel in de verte / als je door zeebries verwaaid naar de horizon staart / je hebt me herkend in het applaus / dat je gisteren nog van een veld klaprozen kreeg.

TestosterTony / dat ben ik / de sater die op zaternacht / zijn glim in salvo's naar je lacht / op de plek die perfect is voor zaken van hart / waar de motten dansen rond kaarsvlam en tap / dit is mijn kantoor / mijn jachtgebied in de schemerzone / het paleis dat gebouwd is op de bitterzoete tonen / van charmezanger en fluisterconversatie / mijn werkterrein / mijn spinnenweb / het hol van de vluchtige verbinding en de stiekeme relatie / een uitspanning van uitspatting / met licht zo zwak dat het tegen de nacht aan schurkt / het schijnsel verbergt je oneffenheden / dit is een kerkhof van gebreken / geen vergrootglas. / Welkom, waag een danspas / of vraag de kastelein / nog een glas tot de rand met overmoed te vullen / en laat het peupel maar kletsen / zij herkennen geen klasse / zelfs niet als het voor hun ogen tot ontploffing wordt gebracht / zij mogen in hun handjes knijpen / slechts in jouw aanwezigheid te zijn / dat slag varkens dat zijn lid tegen de barkruk wrijft. / Voor dit volk is de grootste vaste last / de wekelijkse rekening in de hoerenkast / bij hun beklijft geen schoonheid / zij komen voor het vuige / zij komen hier hun angsten blussen / voordat ze thuis hun vrouwtje sussen / zij komen om het zout van de pinda's te zuigen / zij komen om het kruut / dat net professioneel uit hun kastanjes is gezogen / en nog zompig onder voorhuid ligt / op te

laten drogen. / Ze zijn met hun witgeklefde hartzuur ook hun centen kwijt / en nu de jeuk gekrabd is torsen zij de zware spijt / van de laatste lichte zede die hun zielloos heeft gesjord. / Met hun krimpene beurs / kromp ook hun vlees / hun gedachten zijn verpulverd / toen ze hun kipfilets / routineus terug in hun veel te ruime herenslip porden / met als laatste ambitie ooit nog kruiswoordkampioen te worden.

Negeer ze / die kerels / al vermoeid van het hijgen / laat hun praatvod maar zwijgen in hun stinkende bek / ze gebruiken dat lek in hun kop om drek mee te spuien / om op het laatste stomp nagel aan hun vingers te kluiven / zij staan maar bestaan niet / verdriet op pootjes / levend speeksel / die de gratis nootjes / mechanisch en manisch naar binnen staan schuiven / tot op een dag één pinda in hun slobberdarm blijft steken / en zo eindelijk de massamoord op de peulvrucht weet te wreken.

Kijk naar mij / TestosterTony / laat me die waakvlam tussen je borsten open gooien / achter de kooi van je ribben ligt een gloeiende smeul / stook `m op / blaas `m aan / laat je poolcirkel ontdooien / tot Antarctica smelt / tot het natte geweld / stroomt in je geul / tot je gromt van de honger naar je dienstvaardige beul.

7 - Niets dan liefde is de toekomst.

uit: Lola (Het Syndicaat, 2007)

LOLA –

Nog voel ik de warmte op mijn wangen / van de laatste hete adem /
dubbelloops uitgestoten / door mijn kameraden / mijn minnaars / mijn
mannen / eenvoudige offers van tweevoudige moord / een dissonant in
duplo / na het slotakkoord. / Op hun innige omhelzing / volgde de knuffel
des doods / niets was minder meeslepend / niets was minder groots / dan
de kleine lijkstapel / die mijn beminden achterlieten. / Zij gingen / maar
lieten mij niet alleen achter / ik draag hun gift / een klein souvenir / een
aandenken aan / kortstondig plezier / dat wij aan elkaar hebben beleefd. /
Ja / de adders hebben raak geschoten / ik ben vol van jong / het leven
dat de heren lieten / was het leven dat bij mij naar binnendrong / zij
vloeiden in mij / gloeiden in mij / in hun testament / laten ze mij een
tweeling na / twee omstrengeld in elkaar / met navelstreng verbonden in
mijn baar. / In mijn schuldig vrouwenlijf / twee nog-niet-geborelingen / de
afstammelingen / van onschuldig tijdverdrijf. / Een jongen en een meisje /
een moe... een moe... *ik* weet dat / een dochter en een zoon / spiegels van
de zon / één uit de ene / één uit de andere bron. / Hardnekkige wezens /
dat wel / de breinaald zagen zij als steekspel / om hun verveling te
verdrijven / geen makkelijke vruchten / om af te drijven. / Met het gif
waar ik ze mee wilde verdrinken / vierden zij een dagen durend feest / en
de stompen van een dronken portier / hij deed me een plezier / ontvingen
ze als een weldadige massage. / Zelfs de amateur-gynaecoloog / met zijn
orale curettage / hebben ze zonder moeite overleefd. / Zij zullen niet
sterven / ze zijn sterker dan ik / zuster en broeder / zo verdomde gehecht
/ aan dit prachtige leven / net als hun moe... hun moe... / net als ik.

Ik wil geen dubbele moord / met een tweede vergelden / ik wil jullie
/ mijn monstertjes / baren / ik wil jullie langs de gevaren / van dit leven
leiden / jullie voorbereiden / op geluk. / Ik voel dat het suist in mijn
hierbinnen / de galop van een dubbele hartenklop / die samen met mijn
boezemklomp / een driekwartsmaat doet zingen. / Door jullie / kleintjes /
voor jullie / zal ik een beter mens zijn / een uitgekomen wens zijn. / Een
moeder / ha! / dat woord heb ik nog nooit gezegd / een moeder / ja! /
een moeder zijn / ik ben eindelijk terecht / jullie hebben mij gevonden. /
Rillen jullie van de slaap / ik zal jullie wieg van vlees zijn / gillen jullie van
de kou / ik zal de omhelzing zijn / krijsen jullie van de honger / ik zal jullie
melk zijn. / Ik zal de kelk zijn / waaruit jullie drinken / ik zal de droom zijn
/ waarin jullie verzinken. / Niets dan liefde is de toekomst / en die
toekomst stap ik in / met een zon die driemaal straalt / de zon van
morgen / de zon van boven / en die van binnenin. / Van de levenslange
lente die ons wacht / is dit moment pas het begin.

8 - 't Is een smerig beestje.

uit: MAC (Toneelschuur, 2009)

MAC –

Als ik Amerikaan was, ik zou mezelf bij mijn nekvel grijpen en iedere ochtend opnieuw de dag in slingeren. Ik zou onoverwinnelijk zijn. Zoals vannacht. Vannacht was ik onoverwinnelijk. Vannacht één rode wijn gedronken. De Lege Plek en ik. Eén glas rode wijn als voorschot op het weekend om de week maar door te komen. Eén glas dat maar niet leeg raakte. Aan het eind van de eerste fles was mijn glas nóg half vol. Aan het eind van de tweede fles was ik onoverwinnelijk. En De Lege Plek begon hitsig te worden. Dat heeft ie altijd als ie... De Lege Plek, dat is mijn, ja, mijn vriend. Mijn... levenspartner...? Nou ja, ik word elke ochtend naast hem wakker, dus dan zal het wel de liefde van mijn leven zijn. En hij werd nogal... geil, wijn werkt bij hem als jeneverbessen in een olifant. Het duurt even, maar áls het binnenin hem begint te gisten... En ik was ook wel... ik had een wijntje op, voelde me wel prettig rozig, kon ook wel even wat opvulling gebruiken en ik dacht, goed, het is dan wel donderdag en ik moet eigenlijk gaan slapen maar, olé, pin me dan maar eens vast tegen die keukenkast, kleine matador van me. En hij gaat aan me zitten pulken en ik had zo'n ding met van die knoopjes helemaal van hier tot, nou ja, teveel voor dronken vingers in ieder geval, en dan krijgt ie haast, dus hij ramt me tegen het aanrecht en ik voel iets kraken, een wervel of iets, dus ik schreeuw AU! En hij trekt mijn broek omlaag en begint tegen me aan te rijden als, weet ik veel, 't zal wel voorspel zijn, en met de gesp van zijn riem stoot ie tegen m'n, ja, en m'n ruggenwervels kraken bij elke stoot tegen de rand van het aanrecht en terwijl hij me daar staat... aan te randen en ik tussen metaal en metaal geplet wordt en naar die verwrongen kop van hem kijk, waarmee hij dierlijke lust probeert uit te stralen maar die meer lijkt op een mentaal gehandicapte bever die zijn omgeknaagde boom op hem af ziet komen, schiet ik, ik kan er niets aan doen, schiet ik in de lach. En als er iets is dat een erectie in een vaatdoek doet veranderen is het een lachende vrouw. Regel één bij spontane seks; lach hem nooit uit.

Wat is er, doe ik het niet goed?

En ik denk, jesus, hij gaat toch niet praten, want daar droog ik dus echt meteen van op en ik voel de tempelpoorten al sluiten, dus zeg ik, voordat die beverblik volledig uit zijn ogen is verdwenen, zeg ik, 'nee liefje, je bent alleen een beetje ruw. 't Is een zacht beestje, straks kneust ze nog.'

't Is dat kutding dat je aan hebt, jij draag altijd van die onmogelijke kleren.

En ik weet dat het op dit punt onaangenaam kan worden. Ik weet dat ik hier op in kan gaan en dat we dan de komende uren ruzie (*Nee, we*

hébben geen ruzie, we hebben een gesprek waarin we het toevallig niet met elkaar eens zijn. Dat heet geen ruzie, dat heet een discussie) moeten maken over dat die knoopjes hier totaal buiten staan omdat ie m'n broek toch al uit heeft getrokken. Ik weet dat ik niet moet zeggen dat zijn toon me niet aanstaat (*Tóón? Hoezo hoor je een tóón? Ik heb geen tóón, ik zeg het toch gewoon? Ja, nú heb ik een tóón.*) Ik weet dat ik niet moet vragen wat ie daarmee bedoelt (*Ik zég toch wat ik bedoel, als ik iets anders bedoel, zou ik toch iets anders zeggen? Nee, dit is geen tóón!*) Ik weet dat ik rustig in moet ademen, en dan rustig uit moet ademen, heel rustig, hij zou het eens horen, hij zou eens denken dat ik zucht (*Waarom zucht je nou? Waarom moet je altijd zo moeilijk doen? Ik doe eens spontaan, en jij gaat moeilijk doen. Laat het nou gewoon eens gewoon gebeuren.*) Dus ik adem rustig in, ik adem héél rustig uit, ik kijk hem onderdanig aan en laat mijn stem een halve octaaf klimmen. 'Zal ik 'm voor je uittrekken liefje.'

De beverblik trekt weer over zijn gezicht.

'Kijk, hier is mijn zachte beestje.'

Nee, daar is je geile beestje.

'Ja. Hier is mijn geile beestje en hier zijn mijn geile handjes en hier zijn mijn geile vingertjes.'

't Is een smerig beestje.

Op zijn beverkop komt iets van wraak te liggen, maar wraak maakt mannen lelijk en dít windt me op de een of andere manier op. De poorten van de tempel zwaaien weer open, de bazuinblazers komen al naar buiten, klaar om zo het halleluja te schallen.

Heel smerig.

't Is een heel smerig beestje. Je hebt van je leven nog niet zo'n smerig beestje gezien. 't Beestje moet eens grondig worden schoongespoeld.

Dan moet je het douchen.

'Ja.'

Laat mij je douchen. Ik heb een grote douche in mijn broek. Met een grote douchekop, voor je vieze geile beestje. En jij moet die douche met je vieze geile vingertjes maar eens uitpakken.

Ik sjar zijn riem los, ruk zijn rits open en laat zijn broek op zijn enkels vallen.

Kijk nou eens, zegt ie, er gebeurt helemaal niets.

Als een hond staat ie voor me, met zijn staart tussen de benen, en hij wacht af. Natuurlijk, hij zal eens initiatief tonen. Hij wacht zo vaak af dat ik denk dat 'ie verbaasd zou zijn als het leven voorbij is. *O, waren we al begonnen dan?* Zal 'ie kuchen en hij hoest zijn laatste adem uit. De kuch kietelt zijn keel en hij sterft. Zo klein kan de dood zijn; een kriebel in de keel. En hij staat zo dom voor me, met die beverkop en die kwispelloze staart tussen zijn benen dat ik, sorry sorry sorry, weer begin te lachen.

Wat is er nou?

En ik wil hem vastpakken. Ik wil hem groot maken en ik wil dat de bever mijn beest temt, gooi de zweep er maar over, doe me pijn.

Ik ga daar niet in.

'...wat?...'

Het is daar smerig. Je beestje stinkt. 't Stinkt naar stervend beestje daar. Het stinkt naar bederf, daar helpt geen zeep meer tegen. We zullen het in moeten pakken, om de rot te stoppen, om te voorkomen dat de rot om zich heen gaat slaan. Bederf is besmettelijk, straks bederf je mij. We moeten het beestje inpakken, voor het te laat is.

Hij pakt een rol vershoudfolie uit de keukenla.

We moeten je beestje inwickelen, om de houdbaarheidsdatum ietwat de toekomst in te schuiven. Om ervoor te zorgen dat het de andere waren niet besmet.

'Ik ben geen sandwich.'

Je bent aan het rotten. Voor je het weet komen er wormpjes uit je beestje, dan is er niets meer aan te doen. We moeten snel handelen, voor het te laat is.

Ik ben een sandwich. En als het me niet lukt een mond te vinden die me naar binnen wil schuiven, moet ik mezelf conserveren. Hij wikkelt de folie om mijn... middel, maakt een paar achtjes via mijn benen en kijkt tevreden naar het resultaat.

Zo, zegt 'ie, 't is niet veel, maar het is het beste wat we op deze korte termijn kunnen doen. Later kijken we wel verder, maar voor vannacht kunnen we rustig gaan slapen.

En met zijn broek nog op zijn enkels waggelt hij naar de slaapkamer. Nog geen minuut later hoor ik hem snurken. Ik voel me op slag een stuk minder onoverwinnelijk.

Dat zou een Amerikaan dus niet gebeuren. Die zou d'r perfecte lijf op de keukentafel werpen en zich in één vloeiende beweging laten penetreren. Ze zou haar witte tanden bloot lachen, zo breed dat de fonkels ervan af vallen, en haar hart zou het ritme van het stoten aannemen. Steeds harder, steeds sneller. En ze komt klaar nog voor ze aan een orgasme dácht, en terwijl ze gaat, nóg een keer en nóg een keer, ze is allang gestopt met tellen, draait de camera weg en begint de aftiteling over het scherm te lopen, want voor een Amerikaan loopt iedere avond af met een *happy end*.

Ik stond in de keuken met een rol cellofaan om mijn middel en kreeg een open einde. Ik ben de trap opgewankeld en in bed gestort. Alleen de slaap kon nog een einde aan die avond maken.

9 - Laat ons, Eva, dit Eden overheersen.

uit: Naar de Hemel Wijzen (2012)

En nu sta ik hier, in het Hof van Eden, het Paradijs
door Hem Hierboven Die Mijn Hart Gebroken Heeft
geschapen voor de wandelende apen die hij mensheid noemt.

Ik verberg mij in een slangen huid, want al ziet God lang niet alles
– Zijn ene oog is lui en Zijn andere hangt scheel –
Zijn intuïtie is venijnig en Zijn toorn is ongenadig.

Dus liever dan met eerste stap betrappt te worden
verstop ik mij in stinkend schubbenvel, ik haal mijn adem
langs gevorkte tong en wacht hier stil,
ik wacht hier stil en spits mijn oren,
hoor hoe al wat in de struiken ruist eerbiedig buigt
voor de twee tweepotige naaktlopers, hoor hoe wat
de lucht doorklieft zijn ijle zangen naar hen piept
en ook hoe liederen van liefde en ontzag de bek
uit bubbelen van wat zich in zoet en zoute wateren begeeft.

Het is hier in dit Eden precies als Hij gelastte,
al wat leeft dient en aanbidt, maar zo niet ik!

Ik wacht af en beid mijn tijd, heb immers engelengeduld,
sla toe zodra zij van elkaar gescheiden zijn
en rijt de ziel dan uit hun lijf. Ik moet er enkel één
bederven, hoef maar één ziel de zonde in te storten
en mijn missie is geslaagd.

En dan, op dit moment, hoor ik er één
mijn kant op komen. De bomen buigen
vroom hun kruinen, het gras knielt
dichter tot de grond en in mijn mond
verwordt mijn tong tot kurk.

En al is mijn bloede koel en ik van zenuw staal,
wanneer de wind de brabbel die dit mens babbelt
mijn oor in voert, voel ik hoe mijn wervel
ijskoud uit mijn rug rilt. Zo klinkt het dus,
dit wezen, hoog en rinkelend, niet eens
onaangenaam, dit moet de Eva zijn.

Want gehoord heb ik het nooit, maar van wat ik
heb begrepen broemt de Adam diep en zwaar
en stoot de Eva ijle giebelklanken uit. Mij heb ik dat
als martel op de oorvliezen gedacht, maar dit,
de klank die nu mijn kant op waait, is geen krijt of kras,

geen kraai dat ieder pasgeboren jong
terug de baarmoeder in jaagt, maar een fijn
en kostbaar twinkelen, zij klinkt als fonkels licht
die Hem Hierboven in de ogen staan wanneer Hij lacht.

Pas op, ik, het is een wapen, camouflage, als de vliegetende plant
die zijn verschijning als een beker ambrozijn laat zijn,
tot een nietsvermoedend vleugelbeest zijn bek in schuift
en de kelk van kaken blijkt gemaakt. Of als de fel gekleurde
kikker die niets dan vrolijkheid belooft tot je zijn rug belikt
en van zinnen en verstand beroofd zijn gif je tong binnen
voelt dringen. Zo ook haar stem van honinggif en
kleurverkranking, klanken die maar dienen om mij van
mijn pad en plannen af te brengen.

O Wraak, geef mij de kracht om mij, door dit
liefelijk gekwinkelen heen, de dief te blijven weten,
de Eva die het leven van de engelen van waarde minder maakte,
door de ziel te roven waar niemand recht op had,
niemand behalve wij, niemand dan wij, dan ik alleen.

Aan heb ik de Eva nooit geschouwd, maar als haar stem
een bode voor haar schoonheid is, moet ik mijn zinnen
stillen en de draf waar nu mijn hart in trapt vertragen
eer zij optrekt in galop. Ik snap dit voelen niet, dit
gemoedsgeglubber dat door rede ongemoeid door mijn
engelengedaante siddert. Ik snap niet hoe ik zuiver
en van geslacht verschoond door een paar klanken
op mijn à propos kan wankelen. Maar ik houd stand.

En dan...

...zie ik haar staan.

En niks, in al mijn eeuwigheid, had mij hiervoor
kunnen bereiden. Niks, zelfs niet van voor de tijd,
had mij het ware kunnen schuwen. Niks,
omdat er niks hiervoor en vast ook niks hierna
was of zal zijn dat met haar te vergelijken is.

Ik zie haar en de lucht wordt uit mijn longen
weggedrukt, ik krimp en wat er opwelt in mijn
krimpend hart is – samen met wat ik weiger
te benoemen met een zacht en zuiver 'liefde' –
niets minder dan een onversneden woede.

Hoe durft Hij Daarboven Die Het Licht
Niet Waard Is In Mijn Ogen dit, die mens,

die Eva, die zich al van ziel verzekerd weet,
nog met onuitgesproken schoonheid ook
begiftigen? Hoe durft zij, dat, die mens,
die Eva, die schoonheid zo nonchalant
te dragen, is zij zich van haar zegeningen
niet bewust, denkt zij zich vanzelfsprekend
in dit lichaam, in dit Hof van Eden?

Met elke stap zou zij moeten verzinken in gebed,
of nee, zij zou niet mogen lopen maar zich voort
moeten bewegen op haar knieën, het hoofd
in deemoed en in dankbaarheid gebogen.

Ik wil haar glimlach van haar lippen slaan,
haar krabben tot de krassen van mijn klauwen
tot bloedens toe botdiep in haar wangen staan,
ik wil die schoonheid van haar lichaam rukken
mijn gezicht tussen haar borsten drukken
en dan haar tepels op haar zachte adem
langzaam op en neer zien gaan, de streling
van haar haren voelen in mijn nek...

Wacht, wat?

Dat wil ik niet. Ik wil haar ribben open breken,
braken in haar borstkas en met haar schoonheid
ook haar ziel vernietigen. De toverkracht die haar
magnetisch maakt en mij naar haar toe trekt
zal dan stellig zijn verbroken. En ook de staat
der dingen en de orde van het al zal dan,
ten langen leste, zijn hersteld.

Nu ziet zij mij...

En in plaats van door de bliksem te zijn getroffen
of sidderend van angst de ogen neer te slaan
staat zij mij nieuwsgierig aan te staren. En de vrees
die haar het handelen onmogelijk moet maken,
treft mij, schiet mij het hart in. Ik wil haar slaan,
haar straffen voor haar argeloze onschuld,
maar krimp ineen bij de gedachte mijn hand
tegen haar op te heffen. Haar pijn zal mij
duizendvoudig raken, haar tranen zullen
in mijn ogen staan en haar bloed zal
uit niemand anders' wonden vloeien
dan uit die van mij. Sterk moet ik zijn,
de kracht die mij tegen mijn Vader op
deed staan, die roep ik aan. Zij met mij, Wraak,

geef mij de moed, laat mij nu niet in de steek.

En zij, zij rent niet weg, slaakt niks,
geen zucht of kreet, zij... lacht en loopt
op lichte stappen op me af. Het is of ze
op me heeft gewacht. Als zij nu denkt
dat ik voor haar buig, haar aan zal
bidden of bedienen, dan heeft zij het mis.

Ach, wie houd ik voor de lap, zodra zij
haar hand uit naar mij steekt zal ik
hem kussen, ik zal een revérence
voor haar maken mocht zij dat verlangen,
ik vereer de adem die zij haalt
en welke wens haar stem ook vormt,
ik sta klaar hem te vervullen.

Waarvoor ik mij genomen had of
waarvoor ik gekomen was, het is als
ijskristallen op een kaarsvlam
weggedampt. Ik kan de ban van
de Eva niet breken en zal haar
smeken mij te vergeven. Maar nog voor
ik mijn tong kan bewegen spreekt zij:

En wat voor een beest mag dit dan wel wezen?

En ik, verslagen en versaagd, begrijp niet
wat zij vraagt en kijk hulpeloos haar blauwe
en, wat vreemd, ijskoude ogen in. Ze zegt:

*Ik dacht, misschien heeft Pappa van hierboven
mij een nieuwe Adam toegezonden, de eerste
staat mij als ik eerlijk ben steeds meer en
steeds meer tegen. Ik verveel me, vreemdeling.*

“Je verveelt je?” Vraag ik, “maar, dit is het Paradijs,
hier bevlekt geen grijs de lucht, bestaat geen pijn
en kan jij, zuiver en met ziel gezegend in je schone
vel verblijven, samen met je medemens, je Adam.”

Ze zucht en zegt: *Die laat zich nog maar zelden zien,
die laat mij in verveling. Liever dan bij mij te zijn
jaagt hij met het luipaard, rent hij met dat
vlekkerige beest de velden over, zet hij zijn
klauwen in zijn prooi en eet het met zijn blote handen.
Adam, pft. Liever dan mij in het oor te fluisteren
van teder en van liefde, raast hij door de bossen*

*met de chimpansee. Stoot hij klinkerklanken uit die gespeend zijn van betekenis. Adam...
Liever dan met mij de branding op te drijven, zwemt hij met dolfinen. Liever dan mij vast te houden, houdt hij zijn adem in. En neemt hij bij zijn terugkeer bloemen voor mij mee? Draagt hij bij zijn terugkeer een rijpe vrucht, voor mij bestemd? Welnee! Het enige dat hij thuis brengt van zijn avonturen is honger en vermoeidheid. Een grom in zijn maag en een snurk in zijn slaap. Nog altijd is hij hetzelfde joch vol van ravot als de eerste dag, de dag dat hij het licht van leven zag.
De bekoring die ik in zijn ogen las toen ik uit hem geschapen als gezelschap was is razendsnel gedoofd. En nu? Wat heb ik hier te doen? Ik verveel me dood.*

En ik zeg: "Ja, ik kom van boven en ja, ik kom voor jou." En het idee Adam te vervangen vervult mijn slangenkop met rondkronkelgedachten, ik krijg mijn denken niet meer in gareel maar wil mijn eeuwigheid verspelen om slechts één mensenleven met haar, met Eva, te besteden. Wij twee, alleen, in ons eigen Hof van Eden.

Dus ik zeg "Ja, Eva, ja, ik ben hier om Adam te verdrijven uit het Paradijs, om zijn plaats naast jou op te eisen en eeuwig en in zuiverheid de heerschappij over bloemen-, bos- en beestenrijk te voeren."

En ik ben bereid, bereid voor haar mijn rechtgevaarde plaats naast De Vader op te geven, want wat er in mijn borstkas is ontbrand is groter dan de wraak, is dieper dan de haat die mij de mens in zonde wilde laten vallen.

Nu voel ik mij hoe Hij, De Verrader Die Zijn Schepping Voor Zichzelf Wou Houden, zich bij het aanschouwen van haar, de eerste vrouw, gevoeld moet hebben,.

Nu begrijp ik liefde, nu begrijp ik houden van,

nu begrijp ik hoe de Ziel in geen andere
omvatting huizen kan dan in het hart van Eva,
de vervlezing van de zuiverste emotie; liefde.

Dus ik zeg "Ja, Eva, ja,
laat ons hand in hand,
laat ons hart in hart,
laat ons de eeuwigheid
dit Eden overheersen."

10 - Ik heb geen hulp nodig om te vallen.
uit: Texel / Texas (Bellevue, 2010)

DE VROUW VAN DE GRENSWACHTER –
Dit is de droogte
de alles verdrogende droogte
in mijn hersenen woedt een stofstorm
er hoeft maar één vonk over te springen
en mijn hoofd klapt uit elkaar
ik moet stoppen met denken
mijn hoofd is hier te klein voor.

Ben uit de woestijn gevlucht
ben de hoogte ingegaan
heb de afstand tussen mij en het stof
zo groot mogelijk gemaakt
nog altijd zie ik ruis.

Alleen ruis.

Ik zit gevangen in een kooi
niet groter dan mijn eigen huid.
geen uitzicht, geen overzicht.
Daarom ben ik vertrokken.

Ik sta voor het raam
dertien hoog in een gemiddelde stad
in een gemiddeld land
ik sta voor het raam – en kijk
ik kan alleen de ruis zien.

Sinds ik ben vertrokken
heb ik geen hartslag rust gehad
ik ben geen ademtocht stil blijven staan
bij elke stap rinkelen de scherven in mijn borst.

Ik sta voor het raam
dertien hoog in een gemiddelde stad
in een gemiddeld land
de horizon is ingelijst in het raamkozijn
ik kan ernaar wijzen maar dichterbij kom ik niet
en ik denk alleen;
hoe ver zal ik komen als ik spring.

Ik vraag me de laatste tijd
alleen nog kleine dingen af.

Ik sta voor het raam
dertien hoog
en zie alleen ruis.
De ruis maakt me duizelig.

Ik weet niet zo goed meer
waar ik naar op weg ben
ik dacht; als ik maar weg ben
maar nu... ik weet niet wat ik denk
of hoop te vinden.

Ik hoop alleen
dat ik niet in een cirkel ben gelopen
dat ik mezelf in heb gehaald
dat ik mezelf tegen kom
en geen idee heb
wat ik tegen mezelf zou moeten zeggen.

Als hij mij volgt
als hij mij nu volgt
dan staat hij achter me
misschien achter me
zonder dat ik het merk.
Ik hoef mijn arm maar
naar achter uit te strekken
ik hoef mijn hand maar uit te steken
en hij pakt me vast.

Ik strek mijn arm
naar achteren uit
ik steek mijn hand uit
en pak niets vast
klauw in lucht.

Ik sta stil.

Ik draai me om.
Ik zie alleen
mijn eigen voetstappen
er is niemand die me heeft gevolgd
naar het eind van de wereld
op de dertiende verdieping.

Misschien zet hij me op een dwaalspoor
verstopt hij zich in mijn voetstappen
zodat het lijkt of er maar één persoon
door de droogte stapt.

Er zit ruis in mijn hoofd
en als ik maar lang genoeg aan het knopje draai
misschien dat ik dan weer beeld krijg.

Ik strek mijn arm
naar achteren
en klauw in de lucht.
Geen hand.
Ik draai me weer om.
Geen man.
Heeft hij het opgegeven,
of is hij er nooit aan begonnen?
En straks wordt het donker.
En als het donker wordt
wordt het koud.
Geen hand.
Geen man.
Niemand.

Ik heb geen hulp nodig om te vallen
dat kan ik prima in mijn eentje af.
Maar ik val niet.
En zolang ik nog tanden heb
zolang zal ik bijten
en zolang ik nog voeten heb
zolang blijf ik staan.

11 - Maar ik weet niet of ik blijf.
uit: Texel / Texas (Bellevue, 2010)

DE VROUW VAN DE GRENSWACHTER –
Het wordt donker
en het wordt koud
en ik heb niet veel stappen
in mijn lijf meer over.

Ik sta stil.

Voor me
ik had het nog niet gezien
staat een huis.

Voor de deur
staat een man
zonder gezicht.

Een gezicht dat moeilijk scherp te stellen is.
Voor het herkend kan worden
is het weer veranderd.
Zoals een zandduin altijd op zichzelf lijkt
maar nooit hetzelfde is,
steeds veranderd in de wind
verder kruipt, zich terug trekt
zo is het gezicht van deze man
die altijd op zichzelf lijkt
nooit hetzelfde is.

Ik heb het gevoel
dat ik je eerder heb gezien
er flitst iets van herkenning
een oude herinnering
weggeborgen onder het stof.

Als ik achterom kijk
zie ik alleen mijn eigen spoor
voetstappen die
achter de horizon verdwijnen.

Ik moet ergens heen.
Ik zou zweren dat ik onderweg was.

Ik ben hier al geweest
op deze plek, in deze situatie.
Ik ken dit verhaal al

ik ben alleen de afloop eventjes vergeten.

Ik kan niet naar binnen
als ik naar binnen ga
ben ik bang dat ik blijf
ik kan niet meer blijven.

Ik heb dorst
het stof zit in mijn keel
zelfs ademen doet pijn.

Ik ben moe
er zit nauwelijks nog een stap in mijn benen
nauwelijks nog een klop in mijn hart.

Ik weet het niet.
Zo ben ik al eens
bij een man naar binnen gegaan.
Zo ben ik al eens
uit het stof geplukt
voor een slok water en een zacht bed.
Dit verhaal ken ik al geloof ik
het loopt niet goed af geloof ik.

Ik ben moe
ik heb nauwelijks nog adem in mijn lijf
mijn ogen vinden geen houvast.
Goed.

Ik kom binnen.
Ik trek mijn jas uit
en drink je water.

Ik leg mijn lijf neer
even – tot mijn hart
weer slagen heeft.

Goed. Dat is goed.
Ik kom binnen.
Maar ik weet niet
of ik blijf.

12 - We gingen naar de film, dacht ik.

uit: Tussentijd (tgEcho / Generale Oost, 2013)

ik dacht: "verzet geen stap"
er moet er altijd eentje wachten
want als je allebei gaat zoeken
loop je elkaar altijd mis

maar, dacht ik later, wat als
zij ook geen stap verzet
en net als ik blijft wachten
zoals ik op de ander wacht

en dat die ander net op het moment
dat ik besluit op zoek te gaan
ook van haar plaats vandaan besluit te komen

en wij zo twee bakens op drift
twee ankerloze schepen worden
ontmoetingspunten zonder vaste
woon-, slaap- of verblijfplaats

voor altijd net een stap
op de ander achter
voor altijd slechts een schim
die net de hoek om slaat

ik zie de sporen, een gebroken twijg,
een voetspoor in het stof,
ik voel de zitting van een stoel
die is nog warm, het kan niet anders
of de ander is hier net geweest
en ik weer net te laat

en met de sporen die ik volg
laat ik nieuwe sporen achter
die de ander volgt

tot we niks dan kringen zijn
die in zichzelf verdwijnen

er zit nog één slok in mijn blikje, een warme slok
ze is te laat en ik dacht: ik wacht één blikje
één blikje cola en dan ben ik weg
na de laatste slok vertrek ik

ik vertrek en dan verdwaal ik

ik laat me leiden door het toeval
elke bocht hangt af van wat ik erachter verwacht of verlang
en het enige dat ik tussen mij en deze toekomst laat hangen
is mijn laatste slok

maar ik vertrek niet want ik wacht, voor deze bioscoop,
duw mijn schouder in de regenpijp waar ik tegen leun
een ruwe las drukt in mijn huid, krast
het is warm vandaag, ik draag geen mouwen,
mijn schouder schramt maar bloedt niet

de winkel tegenover mij staat leeg, er zat
een kapper in het pand, het welkom op de
welkomstmat is lang geleden al versleten,
het etalageraam is dicht geplakt met kranten,
nieuws dat me ook vers niet kon interesseren

ik breng het blikje naar mijn lippen
maar ik drink niet, 't is geen gebrek aan
dorst dat me weerhoudt, meer de weerzin
om hierna zonder handeling te zitten

ik zet mijn hiel in een uitgespuugd stuk
warm geworden kauwgom, zet ik nu
een stap dan trek ik het in lange lauwe
draden van de grond, ik denk dat ik
het ruik, een flauwe mintgeur, maar
dat is net zo goed verbeelding

we gingen naar de film, zouden, dacht ik,
ik weet niet meer welke, daarvoor wacht ik al te lang,
een week of vier, vijf misschien,
de tijd gaat in augustus traag,
de maand zelf lijkt er twee te duren

ik heb me wel geschaamd, dat is voorbij,
nu blijft alleen het wachten over

ik sta hier elke dag, voor deze bioscoop, ik
haal mezelf uit roulatie wanneer ze voor me staat
mijn hoop slinkt net zo snel als mijn volharding groeit

boven me een vogel die zijn V kwijt is
hij laat zich voeren door de wind
tot hij geen vleugelslag meer heeft
en landt dan waar hij landt
het is niet anders

ik stel me voor dat ik
mijn huid afstroop en
aan een knaapje in de kast hang

ik stel me voor dat ik
mijn ziel opvouw
en met mottenballen
in de linnenlade stop

ik stel mij voor
dat ik al mijn onderdelen
tussen krantenproppen prop
kootjes, teentjes, middenrif,
dat ik mijn lever op sterk water zet,
dat ik mijn botten in het zaagsel leg

en zo wacht het kostuum dat ik ben
netjes opgeborgen
op een acteur met wat meer talent
die mij kan spelen zoals ik werkelijk ben
en voor een enthousiast publiek

en daar dan applaus voor krijgt

13 - Werpsel

uit: Eindland (tgEcho, 2012)

Het wezentje loopt moedeloos over de vlakke, dan voelt ze een steek in haar buik.

Ho! Van wat was dat?

Ze kijkt om zich heen. Voelt het weer.

Au. Ek krijg klop maar zei allenig,
wie doet mij dit? Van wat onzichtbaar kruipsel valt mij aan?

Ze voelt het weer

Ai! Lafsel! Laatde zien!
Dat port maar in mijn buike,
maar heit de moed niet zich te tonen.
Ja, bergtde maar,
als 't de smoele heel wil houden!

Ze voelt het weer

Oei, ek zei 't zelve,
't komt vanuit m'n binneninste.
D'r trappelt en d'r slaagt iets daar,
'n wild wezen dat in mij is vast geraakt
en nu ontsnappen wil.

Zeg zusse wat passeert er allemale,
nu ekde breedbrein echt van nodig heb
zeide d'r niet. Pruts van de zusse dat die dood is,
pruts pruts pruts! Die denkt enkel aan de zelve. Pruts!

Zal 't het broedsel zijn,
van dat dat dan toch niet gestokt zei,
van dat er legsel uit me komen gaat?

Het stompt daar in m'n buike
en klauwt zich naar mijn onderen toe.
Au! Dat dorst mij smert te doen?

Pak aan, ek zalde leren!

Ze stompt zichzelf in haar buik.

Au! Dat smert mij nog veel meer!
Dit heeft niet van de zinne,
ek moet 't lossen wil 't over zijn.

Ze loopt naar het water.

Ek pers 't snel m'n lijve uit
en laat 't kopje onder gaan,
als ek 't in 't water baar
dan drijft de vrucht vanzellef af
en zal mamme nooit van niks niet weten.

Ze hurkt boven het water.

Ai! Dat smert! Dat gaat nooit passen!
Daar is m'n preute toch te muizig voor!
Ai! Van waar moet dit zo lastig zijn?
Ek bloede leeg nog voor 't komt. Ahau!

*Ze bevalt en pakt haar baby vast. De placenta bungelt ergens
aan de navelstreng. Ze kijkt er verbaasd naar.*

Zo, dat kost nog wat, voordat 't licht ziet.
't Is bijna spijtig dat ek 't gelijk
aan 't donker terug moet geven.
Maar van wat ek doen moet, moet ek doen
daar valt niks anders aan te passen.

Ze legt de baby in het water, die begint te huilen.

Pruts. Dat gaat van niks.

Ze tilt de baby weer op.

Niet schreien kleine, dat geeft maar van de heisa,
straks oort de mamme al dat larm,
kom hier dan, ek zalde even warmen.

Ze neemt de baby in haar armen.

Zal ek 't licht dan in de ogen laten,
en de asem in 't lijf? Pruts.
Voorzeker datde daarnaar taalt.
Dan goed, dan zalde mijn nieuwe zusse wezen,
en ek zei dan 't breedbrein
die van alle weetjes weet.
Ek zalde dan van alles leren
van de zwerkvlam en 't afvoerput
en van m'n eerste zusse, die nu dood is.
En voor ruil wens ik maar enkel vande
datde me geeft van wat de oudste liefde noemt.

Ze loopt weg, de baby in haar armen, en verdwijnt uit het zicht.

14 - Ze zijn mooi, die mannen.
uit: Kid Dynamite (Urban Myth, 2013)

BEP OVERWEG –
Ze zijn mooi
die mannen
zwart zo zwart

ze zijn mooi
ze staan in brand
ze zijn zelf vlammen
als ze dansen.

En dansen
dat ze kunnen!
Zoals niemand
dansen kan.

Alsof er slangen
bij de voeten kroelen
alsof de duivel
uitgedreven moet
zo dansen zij.

Ik vraag me af
zijn ze overal
zo zwart.
Ik vraag me af
of ze zwart zweten
ik vraag me af
of ze afgeven
ik vraag me af
of hun bloed
ook zwart
door hun hart
door hun aderen klopt.

Worden mijn lakens
zwart als er ik straks
een mee naar bed neem.

Zal hij sterk zijn
wild zijn
zo wild zijn
als hij danst,
zo wild zijn
als de slang?

Mijn vriendin wijst naar een poster
en ze zegt, *daar gaan we heen,*
de Kit Kat Club. Ik kijk en zie
een showband aangekondigd,
helemaal uit Harlem, uit Amerika,
vanavond spelen zwarte mannen
uit New York in Amsterdam.
New York, een wereld zo groot
en zo ver van mij vandaan, dat ik er zelfs
in fantasie nog niet heen was durven gaan.

Ze is zestien, ik zestien en een half,
dat is een flink stuk ouder maar toch
lijkt het of zij meer van de wereld weet
dan ik. Ze zegt *vanavond spelen Lucien
en Mike Hidalgo, ze doen alsof,
ze komen helemaal niet uit Amerika,
laat staan uit Harlem in New York,
ze komen uit Suriname. En Suriname dat is
Nederland, maar met een oceaan ertussen.*

O, zeg ik, maar ze zijn wel zwart?
*Ja, dat zijn ze wel, en ze spelen jazz,
muziek die uit de jungle lijkt te komen,
wild en primitief, iets dat je van je leven
nooit gehoord hebt. Het ritme is
fantastisch, het neemt je hartslag
over, ze blazen je de lucht in en
je vliegt. Dat klinkt angstwekkend,
zeg ik, en ik weet ook niet of het
gezond voor lijf en leden is. Oh,
ga toch mee, zegt mijn vriendin,
doe niet zo bangelijk. Je gaat het
groots geweldig vinden, ik beloof het.*

Dus die avond sluip ik uit huis,
zorg dat mijn vader en mijn moeder
me niet horen, het zou me minstens
slaag opleveren, ach waarschijnlijk,
als ze het wisten, ik had niet terug
thuis hoeven komen. Maar ik moet.
Er brandt iets binnenin me en ik moet.

Ik weet niet wat het is. Mijn vriendin
zegt dat het voodoo is, magie uit Afrika.
Onzin, zeg ik, wacht maar, zegt zij.

En ja, zodra ik bij de Kit Kat Club
naar binnen loop geloof ik dat ik
ben betoverd. Wat is dit? Waanzin?

Nee, daarvoor klinkt deze muziek te echt,
te waar, dit is, was dit een kerk,
ik zou in god geloven, was dit een school,
ik zou geleerd zijn, was dit een ziekenhuis,
ik zou genezen van alles dat me kwellen kon.

Ze kruipen in mijn bloed, de noten,
mijn hart springt op de tonen mee,
mijn bekken schudt vanzelf, ik dans,
mijn voeten wervelen, vanzelf.

En op het podium een storm.
Ik kan het niet anders omschrijven.
Een storm. Op het podium. In mijn hoofd.
Ik ben die avond wakker gewaaid.

En daar staat hij, Kid, Kid Dynamite,
mijn ontploffing in de storm.
Kid Dynamite, zijn handen aan
zijn saxofoon, zijn vingers
op de kleppen, zijn lippen
aan het mondstuk zijn wangen
bol te blazen. Hij schreeuwt,
door de saxofoon, hij schreeuwt,
of hij het weet of niet, hij schreeuwt
dat hij van mij houdt.

En ik schreeuw stil hetzelfde terug.

15 - Zelfkennis heb ik wel hoor.
uit: Verzet in Vredestijd (2011)

Ik moest er gewoon
heel even uit,
gewoon even, even weg,
even de dingen,
de, dat ja, op een rijtje,
en dan weer terug,
dat was, echt, ik was het,
dat was het plan,
om terug te gaan,
om dan terug te gaan en te zeggen,
'ja, we gaan d'r voor',
of 'nee', natuurlijk,
maar 'nee', dat,
dat zit niet echt in m'n repertoire, 'nee',
dus het zal wel 'ja' zijn geworden,
als ik terug zou zijn gegaan,
dus misschien was ik het niet,
toch niet, nee, van plan,
om terug te gaan,
want terug, dat betekent dus,
dat betekent automatisch 'ja'.

Hij ziet me al terugkomen...

Het is ook lastig, iemand van je te laten houden
je bent er soms zoveel energie mee kwijt
dat je vergeet dat jij er ook nog bent
om van iemand te houden
maar dat doet er dan even helemaal niet toe, of zo.

*Hij zou zeggen; ik heb het gevoel
dat ik naar een vleesgeworden artikel
uit de Happinez aan het luisteren ben
hou toch eens op met dat analyseren
en doe het gewoon.*

Zo'n moment dat ik denk waarom ben ik in godesnaam nog bij je?
Je bent best een lieve jongen hoor,
niet mijn eerste keus, maar goed,
welke vrouw van dertig is d'r nou samen met haar eerste keuze,
maar hou alsjeblieft op me terug te redeneren
tot een artikel uit de Happinez.
Ik zou liever een artikel uit de Opzij zijn, maar zo, dat ben ik niet,
zo steek ik niet in elkaar.

Ik ben meer... zelfkennis heb ik wel hoor,
ik ben meer, nou,
als er oorlog uit zou breken
ik zou niet bij het verzet gaan.
Is misschien wel een prettige gedachte
dat je denkt:
"als er oorlog uitbreekt,
ik zit bij het verzet"
en zo hou je je zoet in tijden van vrede
want als de kanonnen zwijgen
is iedereen een held
maar ik niet
het zit niet in mijn aard om in verzet te komen
laat mij maar lekker mee waaien met waar de wind vandaan komt
ja, hè, nee, zo klinkt dat weer zo negatief
maar dat is het natuurlijk niet
ik ben gewoon ontzettend flexibel
omdat ik me er niet zo druk om maak
kan ik heel ver mee gaan in de dingen,
flexibiliteit, dat is een goede eigenschap
daar red je het mee in het bedrijfsleven
je houdt je relatie er levensvatbaar mee
dus in een oorlog kan je er ook mee uit de voeten
zou ik denken.
Flexibel ben ik. Zorgzaam ook,
voor de mensen om me heen.
Is ook een goede eigenschap. Zorgzaamheid.
En het is moeilijk zorgen voor de mensen om je heen
als je in het verzet zit.
Je kan moeilijk tussen twee aanslagen door
even naar huis om een pannetje op het vuur te zetten.
Ik heb ook een groot aanpassingsvermogen,
dus als de oorlog uitbreekt pas ik me aan.
Ik vind dat een goede eigenschap; aanpassingsvermogen.
Ook prettig voor je omgeving.
Je hebt mensen die zich aanpassen en mensen die zich verzetten,
die verzetten zich nog in vreedestijd.
Die maken het zichzelf zo moeilijk.
Zo steek ik niet in elkaar.
Ik kan me ook goed inleven. Heel goed.
Ik denk zelfs, dat als de oorlog uitbreekt,
en als de bezetter door de straten marcheert,
dat ik me heel goed voor kan stellen hoe hij zich voelt,
de bezetter, in een vreemd ver land, met andere gewoontes,
een ander geloof, een andere taal,
ik kan me heel goed voorstellen dat de bezetter zich dan een beetje...
ontheemd voelt.

En als ik dat aanvoel dan wil ik voor de bezetter zorgen,
zo zit ik in elkaar.

Dus als ik in de tweede wereldoorlog had geleefd
dan was ik bij de NSB gegaan.

En, ja, achteraf is het makkelijk praten,
want het is toen natuurlijk helemaal mis gegaan,
en het grote gelijk komt altijd achteraf,
maar denk eens na; als al die Afghanen in het verzet zouden zitten
wie zouden wij daar dan nog aan het redden zijn?

Ik dwaal geloof ik een beetje af,
maakt niet uit, alles tegen de stilte,
beetje het thema van vandaag,
dwaal lekker af tegen een lantaarnpaal.

Hij zou zeggen, *wat wil je zeggen?*
Bedenk wat je wil zeggen, en zeg dat dan.
Hij zou zeggen, *waarschuw me even als je bij je punt komt,*
dan schakel ik weer in.

Alsof alles wat ik verder zeg de reclame tussen een saai programma is,
dat 'ie met moeite naar me moet luisteren,
hij snapt niet dat die woorden, al de rest dus,
zonder het punt, dat dat lijm is.
Dat dat mijn zinnen aan elkaar verbindt,
dat dat ons aan elkaar...

Nou ja.

Whatever.

Talk to the hand.

16 - Zelfkennis heb ik wel hoor (korte versie)
uit: Verzet in Vredestijd (2011)

Ik ging alleen een eindje rijden
ben ongemerkt uit koers geraakt
en met elke wenteling vooruit
is het moeilijker om terug te gaan.
Je kan niet in z'n achteruit
met honderveertig per uur.

Ik moest er alleen even uit,
de dingen op een rijtje
en weer terug, dat was,
dat was het plan.
Teruggaan en zeggen:
"ja, we gaan d'r voor."

Of 'nee', natuurlijk,
maar 'nee' zit niet echt in m'n repertoire.

Dus het zal wel 'ja' zijn geworden,
was ik terug gegaan,
dus misschien was ik het toch niet van plan,
teruggaan, want terug,
dat betekent dus...
dat betekent automatisch 'ja'.

Hij ziet me al terugkomen...

Lastig hoor, iemand van je te laten houden
je bent er zoveel energie mee kwijt
dat je soms vergeet dat jij er ook nog bent
om van iemand te houden, of zo.

Hij zou nu zeggen; *ik heb het gevoel
dat ik naar een vleesgeworden artikel
uit een vrouwenblad luister.*

Zo'n moment dat ik denk waarom ben ik in godsnaam nog bij je?
Best een lieve jongen hoor,
niet mijn eerste keus, goed,
welke vrouw van dertig is er samen met haar eerste keus,
maar hou alsjeblieft op me terug te redeneren
tot een artikel uit een vrouwenblad.

Ik was liever een feministisch pamflet,
maar zo steek ik niet in elkaar.

Ik ben meer... zelfkennis heb ik wel,
ik ben meer, nou,
als er oorlog uit zou breken,
veel mensen denken dan:
ik ga bij het verzet!

Want als de kanonnen zwijgen
is iedereen een held.

Maar ik niet.
Ik ga niet bij het verzet;
er zijn mensen die zich aanpassen
en er zijn mensen die zich verzetten,
die verzetten zich nog in vreedstijd,
die maken het zichzelf zo moeilijk.

Zo steek ik niet in elkaar.

Ik heb goed aanpassingsvermogen.

Ik denk zelfs, dat als er oorlog uitbreekt
en de bezetter door de straten marcheert,
dat ik me goed kan voor stellen hoe hij zich voelt,
de bezetter, in een vreemd land,
met vreemde gewoontes, een vreemd geloof, een vreemde taal,
ik kan me goed voorstellen dat de bezetter zich dan een beetje...
ontheemd voelt.

Wanneer ik dat aanvoel, wil ik voor de bezetter zorgen.
Zo zit ik in elkaar.
Dus had ik in de tweede wereldoorlog geleegd,
ik had me aangesloten bij de onderdrukkers.

Achteraf is het makkelijk praten,
want dat is allemaal best mis gegaan,
maar denk eens na:
als alle Afghanen in verzet gaan,
wie zijn we daar dan aan het bevrijden?

Ik dwaal af, maakt niet uit,
is goed tegen de stilte.

Hij zou zeggen, *wat wil je zeggen?*
Waarschuw me als je bij je punt komt,
dan schakel ik weer in.

Alsof alles wat ik verder zeg de reclame tussen twee programma's is,

hij snapt niet dat die woorden, al de rest,
dat dat lijm is, dat die mijn gedachten aan elkaar verbinden,
dat daar betekenis in schuilt.

Nou ja.

Whatever.

Talk to the hand.

17 - Verzet in Vredestijd (2011) **(Volledige tekst)**

[*een auto, een lantaarnpaal, een klap*]

Het is niets voor mij, dit landschap, veels te leeg.
Alsof er iemand is langsgesproken en alle troost eruit gezogen heeft.
Een heel akelig gevoel is dat, hè, pffwwrr.

't Is ook wel... man man man, kilometers niksigheid
en dan de enige lantaarnpaal in de hele wilde wijde omtrek
en ik klap daar dan sapperdeflap, op topsnelheid tegenaan.

Ik had een zonnebril mee moeten nemen.

Wat doet die lantaarnpaal hier eigenlijk?
Alsof er hier iemand is die behoefte heeft aan licht,
een cactus die bang is in het donker,
wat, waarom? Om mij te pesten?

Je kan hier ook veels te veel lucht zien
de horizon komt van alle kanten op je af
je zou er zowat claustrofobisch van worden.
Dat word ik ook, van al die horizon die op me af komt razen,
met al die jagende wolken boven me,
zo van, waar jagen ze eigenlijk op, die wolken,
het is toch alleen maar leegte.

Je zou hier maar wonen, in al die troosteloze legigheid,
die aan alle kanten tegen je op botst,
dat moet iets met je doen, daar deukt je ziel toch van in?
Ik voel het nu al, dat mijn ziel hier in elkaar gefrommeld wordt.

Ik ben aan het ratelen.
Ik weet niet eens tegen wie.
Ratel ratel.
Dat krijg ik van zoveel stilte.
Dan ga ik ratelen.
Als het te lang stil is heb ik altijd het gevoel dat er iets groots
naar me staat te loeren.
Iets als de dood of iets.
Dat als ik te lang geen teken van leven geef
dat het dan zijn klauwen naar me uit slaat
om me mee te sleuren
naar een plek waar het nog stiller is
nog leger
ik word er helemaal nerveus van.

Wat doe ik hier dan ook.

Ik denk niet dat deze auto zichzelf gaat repareren.

Misschien ben ik vergeten te tanken, moet er alleen wat benzine in...

Is met mensen vaak ook zo;

denken ze dat er van alles met ze aan de hand is

moet er alleen even wat eten in, gaat het al een stuk beter.

Of ze moeten poepen.

Denken ze dat ze dood gaan,

omdat het helemaal mis is daar binnen,

moeten ze alleen even poepen,

zit er niets anders dwars dan een drol.

Helemaal opgelucht na toiletbezoek.

Moet je even poepen, meisje?

Ja? Is het dan weer voorbij?

Misschien had ik alleen even moeten poepen.

Misschien moet ik een monteur bellen.

Misschien had ik tien kilometer geleden

mijn telefoon niet uit het raam moeten gooien

misschien had ik dan een monteur kunnen bellen.

Misschien heb ik hier wel helemaal geen bereik.

En dan nog, wat kan een monteur hier doen?

Ik denk niet dat het aan de bandenspanning ligt

of aan de G-snaar of zo iets,

ik denk dat er iets fundamenteelers aan de hand is.

Ik wacht wel tot er iemand langs komt.

Alsof er hier iemand langs komt.

Hier is niets, geen bewoning, geen mensen,

geen verkeer, geen niets.

Het is hier dood.

Dit landschap is dood.

Wat doe ik hier dan ook?

Ik ging alleen een eindje rijden

ben ongemerkt uit koers geraakt

en met elke wenteling vooruit

is het moeilijker om terug te gaan.

Je kan niet in z'n achteruit

als je honderd veertig gaat per uur.

Ik moest er gewoon
heel even uit,
gewoon even, even weg,
even de dingen,
de, dat ja, op een rijtje,
en dan weer terug,
dat was, echt, ik was het,
dat was het plan,
om terug te gaan,
om dan terug te gaan en te zeggen,
'ja, we gaan d'r voor',
of 'nee', natuurlijk,
maar 'nee', dat,
dat zit niet echt in m'n repertoire, 'nee',
dus het zal wel 'ja' zijn geworden,
als ik terug zou zijn gegaan,
dus misschien was ik het niet,
toch niet, nee, van plan,
om terug te gaan,
want terug, dat betekent dus,
dat betekent automatisch 'ja'.

Hij ziet me al terugkomen...

Het is ook lastig, iemand van je te laten houden
je bent er soms zoveel energie mee kwijt
dat je vergeet dat jij er ook nog bent
om van iemand te houden
maar dat doet er dan even helemaal niet toe, of zo.

*Hij zou zeggen; ik heb het gevoel
dat ik naar een vleesgeworden artikel
uit de Happinez aan het luisteren ben
hou toch eens op met dat analyseren
en doe het gewoon.*

Zo'n moment dat ik denk waarom ben ik in godesnaam nog bij je?
Je bent best een lieve jongen hoor,
niet mijn eerste keus, maar goed,
welke vrouw van dertig is d'r nou samen met haar eerste keuze,
maar hou alsjeblieft op me terug te redeneren
tot een artikel uit de Happinez.
Ik zou liever een artikel uit de Opzij zijn, maar zo, dat ben ik niet,
zo steek ik niet in elkaar.

Ik ben meer... zelfkennis heb ik wel hoor,
ik ben meer, nou,

als er oorlog uit zou breken
ik zou niet bij het verzet gaan.
Is misschien wel een prettige gedachte
dat je denkt:
"als er oorlog uitbreekt,
ik zit bij het verzet"
en zo hou je je zoet in tijden van vrede
want als de kanonnen zwijgen
is iedereen een held
maar ik niet
het zit niet in mijn aard om in verzet te komen
laat mij maar lekker mee waaien met waar de wind vandaan komt
ja, hè, nee, zo klinkt dat weer zo negatief
maar dat is het natuurlijk niet
ik ben gewoon ontzettend flexibel
omdat ik me er niet zo druk om maak
kan ik heel ver mee gaan in de dingen,
flexibiliteit, dat is een goede eigenschap
daar red je het mee in het bedrijfsleven
je houdt je relatie er levensvatbaar mee
dus in een oorlog kan je er ook mee uit de voeten
zou ik denken.
Flexibel ben ik. Zorgzaam ook,
voor de mensen om me heen.
Is ook een goede eigenschap. Zorgzaamheid.
En het is moeilijk zorgen voor de mensen om je heen
als je in het verzet zit.
Je kan moeilijk tussen twee aanslagen door
even naar huis om een pannetje op het vuur te zetten.
Ik heb ook een groot aanpassingsvermogen,
dus als de oorlog uitbreekt pas ik me aan.
Ik vind dat een goede eigenschap; aanpassingsvermogen.
Ook prettig voor je omgeving.
Je hebt mensen die zich aanpassen en mensen die zich verzetten,
die verzetten zich nog in vreedestijd.
Die maken het zichzelf zo moeilijk.
Zo steek ik niet in elkaar.
Ik kan me ook goed inleven. Heel goed.
Ik denk zelfs, dat als de oorlog uitbreekt,
en als de bezetter door de straten marcheert,
dat ik me heel goed voor kan stellen hoe hij zich voelt,
de bezetter, in een vreemd ver land, met andere gewoontes,
een ander geloof, een andere taal,
ik kan me heel goed voorstellen dat de bezetter zich dan een beetje...
ontheemd voelt.
En als ik dat aanvoel dan wil ik voor de bezetter zorgen,
zo zit ik in elkaar.
Dus als ik in de tweede wereldoorlog had geleefd

dan was ik bij de NSB gegaan.
En, ja, achteraf is het makkelijk praten,
want het is toen natuurlijk helemaal mis gegaan,
en het grote gelijk komt altijd achteraf,
maar denk eens na; als al die Afghanen in het verzet zouden zitten
wie zouden wij daar dan nog aan het redden zijn?

Ik dwaal geloof ik een beetje af,
maakt niet uit, alles tegen de stilte,
beetje het thema van vandaag,
dwaal lekker af tegen een lantaarnpaal.

Hij zou zeggen, *wat wil je zeggen?*
Bedenk wat je wil zeggen, en zeg dat dan.
Hij zou zeggen, *waarschuw me even als je bij je punt komt,*
dan schakel ik weer in.

Alsof alles wat ik verder zeg de reclame tussen een saai programma is,
dat 'ie met moeite naar me moet luisteren,
hij snapt niet dat die woorden, al de rest dus,
zonder het punt, dat dat lijm is.
Dat dat mijn zinnen aan elkaar verbindt,
dat dat ons aan elkaar...

Nou ja.

Whatever.

Talk to the hand.

Beetje lullig dit, wel, een auto-ongeluk zonder getuigen...

Ben ik hier nog alleen ook.
Beetje Bonnie zonder Clyde dit.
Beetje Mallory zonder Mickey.
Beetje Thelma zonder Louise.

Het rijdt toch anders door een woestijn met een partner in crime
of desnoods een bloedvlek op de passagiersstoel
Daar zit meer romantiek in.

Hij is meer van de praktische dingen.

Hij is meer van de...
als je altijd een euro in je zak hebt
sta je nooit te hannesen bij de winkelwagentjes.
Of van de...
beetje zonde om die witte open te trekken, niet?

*We hebben nog een halve rode staan.
En ook wel van de...
zou jij het niet ook eigenlijk heel logisch vinden
als we er maar eens aan beginnen,
aan een kind?*

[*stilte*]

D'r is een man, een bergbeklimmer,
die noemen ze de *lizzard*,
en dat is een man, man,
die beklimt rotswanden zonder zekeringen, zonder touw,
die kijkt even naar de rots en roets, daar gaat ie,
klauwt als een hagedis naar boven.
Ik zeg d'r is, maar het is d'r was,
want die man is natuurlijk doodgevalen
op een gegeven moment is het mis gegaan.
En dat wist hij.
Hij wist dat hij geen vijfenzeventig zou worden,
dat wilde hij ook helemaal niet, hij wilde leven!

Niet dat ik mezelf nou zo snel bergen zie bedwingen,
maar toch, *leven*, dat zie ik mezelf nog wel eens doen.

Is er leven na een kind?

Hij zegt, *meestal staan ze te juichen,
vrouwen, zeker van een jaar of dertig,
als hun partner,*
en jezus wat is dat een vies woord,
partner gadverdamme,
*als hun man zegt, gadverdamme,
man, net zo erg,
ik wil een kind.*
*Meestal moeten ze op hun knieën, vrouwen,
om zo'n jongetje van dertig
alleen al aan de mogelijkheid te laten denken
en nu kom ik er zelf mee, zegt 'ie,
ik wil een kind, waarom niet?*
En ik zeg, 'waarom wel, waarom nu?'
En hij; *het hoort, een nieuwe fase,
het is er wel eens tijd voor, niet,
dat lijf van jou zal ook niet lang meer
levendbarend zijn.*

De volgende fase, jezus,
ik ben nog lang niet klaar met déze fase,
nog niet eens begonnen,

alsof ik net van de lagere school kom,
dat ben ik, een kuiken,
een kuiken met kippentietjes,
en dat moet een kind?

En ik, ik denk, voor ik me laat gijzelen,
voor ik mezelf gevangen laat zetten
door iets of iemand dat in mij gevangen zit,
moet ik eerst nog even gaan leven,
en ik moet het snel doen,
want aan zijn blik te zien
staat 'ie klaar om me te injecteren met zijn nageslacht.

Hij zegt, *niet twifelen, niet twifelen, schatje,*
als je niet weet wat je wil,
laat mij het dan voor je weten
en voor je het weet, weet je niet beter
dan dat je het altijd hebt gewild,
zo gaat dat met die dingen, met vrouwen,
dat is een kwestie van hormonen.

En dat gaat er dus al heel lang mis.
Want wat wil ik dan?
Hoe weet ik wat het verschil is tussen wat ik wil
en wat ik denk wat ik wil, omdat dat zo hoort?

Er zijn zoveel regeltjes die ik mezelf heb opgelegd.

Ik laat gehandicapten voor gaan bij de bakker,
ik sta op voor zwangere vrouwen in de tram,
ik geef een zwerver vijftig euro als hij een goed verhaal heeft.

Maar niet omdat ik dat wil, ik doe dat, omdat dat zo hoort.
Of misschien omdat ik zo'n hoofd heb, zo'n hoofd
waarvan de mensen denken "o, die gaat wel even aan de kant,
daar hoef ik geen rekening mee te houden,
meer dan lucht kan ze niet zijn, poef en ze is weg."

Terwijl ik tegen die gehandicapte wil zeggen,
rol een eind op, spast, ik was hier eerder,
terwijl ik tegen dat zwangere wicht wil zeggen,
je had die gifkut van je met DDT moeten bespuiten
voor je je minderwaardige genen de wereld in had geslingerd
terwijl ik tegen die zwerver wil zeggen
rot op met je traantrekkeugens
je praat me een schuldgevoel aan,
daar heb ik geen zin in.

En waarom doe ik dat niet?
Waarom leg ik mezelf die grenzen op?
Waarom leef ik niet op de impuls die binnen komt?
Want, echt, als die impulsen zo slecht zijn,
waarom komen ze dan bij je op?
Waarom, denk ik, en hij begint al aan mijn riem te sjoeren,
waarom ben ik zo bang voor de gevolgen
dat ik niet doe wat ik wil, dat ik mijn impulsen niet volg?

Waarom neem ik het heft niet in eigen handen?

Want je hebt roofdieren, en je hebt prooidieren,
en als je geen prooi meer wilt zijn, dan moet je je nagels scherp,
je moet je over je angst voor bloed heen zetten,
en leven zoals een roofdier leeft, op impuls.

Dus je neemt je heft in eigen handen,
eerst doen, dan denken,
en als dan blijkt dat aan de andere kant van dat heft
een vlijmscherp lemmet zit,
Japans design, dus dan weet je het wel,
en dat er dan aan dat vlijmscherpe lemmet
dat daar dan dat lieve, vriendelijke,
ietwat slappe zakkerige vriendje van je hangt,
en dat je dan denkt, 'god, jee, ja,
dat is niet echt aardig van me,
niet aardig, maar wel eerlijk,'
en je dacht niet dat je daar de kracht voor had,
ook fysiek hè, want het is nogal wat,
iemand neersteken, dat kost een energie!
En niet alleen mentaal hè?
Dus wanneer je dat ziet,
die verbaasde kop van hem,
dat totaal onverwachte,
en misschien zie je alleen een spiegel,
want je bent zelf ook redelijk verbijsterd
als je dat ziet dan denk je;
als dit de impuls is,
misschien moet je dan ook je conclusies trekken
en even een ritje gaan maken
om je hoofd op een rijtje te zetten,
even de lucht eruit te waaien.

Maar goed, je bent eenmaal ergens aan begonnen,
dan moet je er ook mee doorgaan,
als je in dit soort zaken halverwege keert
lever je jezelf dus echt onherroepelijk uit
aan de dwaasheid van het leven.

Dus dan trek je het mes zijn buik uit
kijk je even naar het bloed
en je hebt er genoeg films voor gezien
genoeg om snel te concluderen
dat dit alleen een vleeswond is
dat dit niet veel zoden aan de dijk zet
dat als je er nu mee ophoudt,
dat je dan een getuige in leven laat
en je weet heel goed
hoe dat soort films aflopen,
niet goed in ieder geval,
niet voor de dader,
dus wat doe je dan
wat kan je doen?
Je slaat opnieuw toe,
ditmaal in zijn zij, zijn lever,
En langzaam dringt de realiteit
bij hem binnen, begint hij te praten
te smeken, eigenlijk,
begint hij al die lieve dingen te zeggen
die hij in het begin ook zei,
maar hij meent ze niet,
je weet dat hij ze niet meent,
want anders had hij ze al eerder gezegd,
niet nu, nu zijn leven er van af hangt.
En het verbaast je, dat het zo makkelijk gaat,
steken in het weke vlees,
je hebt wel eens roomboter uit de koelkast gehaald,
die zich lastiger liet overmeesteren
dus je denkt, de uitdaging mag wel wat groter
en je haalt uit naar zijn strottenhoofd,
ook om dat praten te laten stokken,
en ja, je denkt ook wel even;
'misschien dat mijn reactie
ietwat buitenproportioneel is,
maar ik ben er nu eenmaal aan begonnen'
en wat de impuls wil, dat wil jij,
anders zou het geen impuls zijn,
en waarom had je anders een mes in handen?

Of had ik dat mes al eerder in handen,
al veel eerder, nog voor hij begon te praten,
nog voor hij... heeft dit alles er niets mee te maken...
ligt het aan mij, is er iets mis met...

En halverwege wil je, raar eigenlijk,
wil je sorry zeggen, wil je zeggen; "het spijt me,

dit was niet helemaal de bedoeling,
maar ik kan er nu niet meer mee ophouden",
maar dat zeg je niet, je wil het zeggen,
maar je zegt; 'mijn beurt, ha!, mijn beurt,
nu mag ik jou eindelijk eens penetreren!'
En je weet niet waar het vandaan komt,
maar je zegt het wel, en je denkt,
als ik het zeg, zal het wel de impuls zijn.

En god dat strottenhoofd, dat is taai man,
dat haal je niet zo een-twee open,
dat is allemaal kraakbeen en gedoe,
en d'r sist ook allemaal lucht uit,
gegorgel, zijn stembanden hangen zijn keel uit,
en je moet echt twee, drie keer steken,
links doorhalen, een keer overslaan,
voor dat strottenhoofd naar tevredenheid
in tweeën is gedeeld,
en zijn hoofd alleen nog aan zijn ruggenwervel hangt.

En je hebt hem er vaak stompzinnig uit zien zien,
maar nooit zo stompzinnig als nu.
Als je niet beter zou weten zou je erom moeten lachen.
Je weet niet beter, je moet erom lachen.

En terwijl je bezig bent, komen er bizarre dingen in je op,
je hebt er geen ervaring mee, dus je weet niet of het normaal is,
of dat je gek aan het worden bent, maar je denkt dus dingen als;
ieder jaar schudt je elf vrouwen
die vlak daarvoor hebben gemasturbeerd
de ongewassen hand.

En ondertussen zal hij nu toch wel dood zijn,
wel dood zijn, toch wel dood zijn,
dus dat steken van je, dat ongecontroleerde,
je gaat maar door, dat steken van je,
dat is niet echt nuttig meer,
je moet ophouden met steken,
en je moet beginnen met verdelen,
je moet zorgen dat je hem
in handzame porties verdeeld
en die porties inpakt
in mooie witte sporttassen bijvoorbeeld
niemand verdenkt een mooie vrouw
met een strak dertigerslijfje,
van lichaamsdelensmokkal in witte sporttassen.

Dus je gooit je achterklep open,

laadt je tassen in,
alsof je op vakantie gaat
een lang lang lange vakantie gaat
en je gaat er vandoor.

En hij zou zeggen *je vlucht weer
altijd als het moeilijk wordt
dan vlucht je weer.*

Ik hoor het hem zo zeggen,
ik hoor het hem zo duidelijk zeggen
dat ik denk, hier is iets niet goed gegaan,
ik heb iets verkeerd gedaan,
waar komt die stem vandaan?

En dan gooi ik de achterklep dicht
en kijk ik naar de deuropening,
waar hij staat, ongeschonden,
alvast gestold in een moment
waarvan ik weet dat ik hem altijd zal herinneren,
in het laatste beeld dat ik van hem heb,
dus wat is er nou gebeurd, wat is er nou echt...
Ik denk dat ik in mijn witte weekendtassen
iets heel anders heb gepakt.

En als dit een droom zou zijn
dan zou ik nu graag wakker willen worden.

En kilometers lang denk ik
als dit een droom zou zijn
dan zou ik nu graag wakker willen worden.

En de stad wordt land
en het land wordt zand
en al die kilometers lang denk ik
ik zou nu graag wakker willen worden.

Maar ik slaap niet.

Ik heb mijn ogen open
dus ik slaap niet.

Ik slaap niet, maar ik zie alleen maar leegte.

Alleen maar opengesperde, heerlijke leegte,
en in die opengesperde, heerlijke leegte,
zie ik opeens een lantaarnpaal,
een zinloze zalige lantaarnpaal,

zonder enige functie of nut,
dus ik denk, en dat is heel logisch,
die lantaarnpaal moet een reden hebben,
want alles moet een reden hebben,
want als iets geen reden heeft,
dan weet ik ook niet meer waarom,
dus die lantaarnpaal moet daar voor mij staan,
alleen voor mij staan,
die lantaarnpaal, dat is de reden.

En mijn stuur stuurt mijn handen,
en ik denk impuls, nu, impuls,
laat ik nu eindelijk eens
voor die impuls gaan.

[een auto, een lantaarnpaal, een klap]

EINDE

18 - Vrije Val (2012)

Ik ben van alles vrij, voel niets,
behalve vingers wind die mijn lichaam strelen,
lucht die geen vat op me krijgt.

Mijn lijf denkt zich vogel,
wenst mijn armen vleugels,
ik klapwiek zonder op te stijgen
of alleen maar halt te houden in mijn val.

Mijn lijf wenst zich sterker dan de zwaartekracht.

Maar de zwaartekracht kent geen genade
laat zelfs de lichtste dingen vallen
op den duur, dus ook mijn lijf.

Ik val.

En ik denk:

Zou dit hetzelfde voelen uit een vliegtuig?

Vloeibare knieën,
een maag die zich als een vuist samenbalt,
een sidder door je pik,
opgewonden van de doodsdrift;
snel nog iets bevruchten voor je sterft.

Maar het idee dat de wind je zal vangen,
je hoeft maar aan het touwtje te trekken
en je parachute gaat vanzelf open...

Het lijkt me dat je dan toch wat
meer van het uitzicht geniet dan ik.

Ik kan naar een touwtje zoeken wat ik wil,
maar er is maar één manier
waarop mijn vrije val ten einde komt:

Met een klap.

Want een lichaam, in dit geval dat van mij,
dat met een gemiddelde valversnelling
van negen komma eenentachtig meter per seconde
in aanraking komt met een stilstaand object,
in dit geval de voet van een berg,
vertelt dat over het algemeen niet na.

Dat is de wet van behoud van energie.

Ik val.

En ik denk:

Ik heb geen tijd meer om popcorn te kopen
voor mijn leven als een film aan me voorbij flitst

Ik val.

En ik denk:

Ik zou een verhevener gedachte moeten hebben,
een hoger inzicht van het een of ander,
zo in de laatste momenten van mijn leven.

Maar ik heb geen hoger inzicht.

Ik heb een erectie.

...

Vanaf de eerste keer dat ik op een richel stond,
heb ik de hoogte altijd in mijn pik gevoeld.
Sommige klimmers voelen hun maag met knikkers gevuld,
bij anderen verkrampen kaken of kringspier,
maar ik voel mijn pik rillen, trillen,
hij staat van wortel tot top onder zilveren stroom.

Het is niet eens geilheid,
het is meer... de essentie,
dat waar het op neer komt.

Het komt ook voor bij mensen die ze ophangen,
dat de dood intreedt met een opgericht lid,
dat noemen ze een terminale erectie, of *Angels Lust*,
en ze zeggen dat het komt als gevolg van druk
of het cerebellum of de kleine hersentjes of zo.

Ik denk dat die laatste erectie
zich nog tijdens het laatste leven vormt,
een stijve lul in de laatste seconde
als een dikke middelvinger naar de dood.

Fuck. You.

Niet dat de dood zich daar erg druk om maakt,
die vermaalt je toch wel in zijn kaken.

Maar toch.

...

Ik val.

Zo voel ik me soms vlak voor ik in slaap val,
mijn lichaam slap, mijn gedachten op de grens
van een bewusteloos verdwijnen.

En ik denk:

Dit keer zal ik niet
met een ruk wakker worden.

Dit keer zal ik niet
mijn vriendin naast me vinden
vlinderzacht in lichte slaap
om tegenaan te kruipen.

Dit keer zal ik niet
haar armen als een vangnet
haar adem als een levenslijn
haar lichaam als mijn aarde.

Zij is de enige die ik ga missen
wanneer ik uit dit lijf vertrek.

God wat zal ze woest zijn.

Ze had nog zo gezegd
dat ik me moest zekeren,
dat ik me vast moest binden,
dat ik me aan moest lijnen.

Ik ben toch geen hond?

Ik ben *the lizard*.

Of, zo noemen ze me.
Ik plak aan de wand
en dans zonder moeite
naar boven, naar de top,

een dans met trage pas.

Zonder touw of vangnet,
alleen een pofzak,
klimschoenen en concentratie.

Concentratie is het belangrijkste.
Klimmen is een denksport.
Of nee, een... *niet*-denksport.

Als je op meer dan honderd meter hoogte
tegen de stenen kleeft
met niet meer dan een kiezelgroot puntje rots
om met twee vingers aan te hangen
dan kan de kleinste gedachte al te zwaar zijn.

Ze maakt zich zorgen,
mijn meisje, ze zegt
ik ben bang dat je valt
ik ben bang dat je dood valt

Ik zeg: Je moet je geen zorgen om me maken,
dat neem ik mee naar boven liefde,
ik moet niets meenemen, ik moet licht zijn,
zelfs de kleinste gedachte kan te zwaar zijn.

Ze snapt het niet.
Ze snapt niet dat er twee soorten wetten zijn,
de natuurlijke en de kunstmatige.

Ze snapt niet dat het leven van de meeste mensen
zich naar kunstmatige wetten voegt.

De kleine afspraken van het dagelijks leven.

De regeltjes die je volgt
omdat je ze nu eenmaal volgt
zonder dat iemand zich afvraagt waarom.

Ze snapt niet dat een klimmer, een echte,
zich naar de natuurlijke wetten moet voegen.

Een echte klimmer moet vrij zijn.

Geen touw of vangnet,
alleen een pofzak,
klimschoenen en concentratie.

Concentratie is het belangrijkste.
Er is geen dan
er is geen straks
er is alleen een nu
en jij daar binnen.

Dat is pas meditatie.

Dat heeft niets te maken
met die yogatutjes
die met hun dure pruimpjes
op hun dure matjes zweten
in de *bikram*
want dat is zo lekker authentiek.

Die weten niet wat het is
om je volle aandacht op één punt te richten
om alles onder controle te hebben
ademhaling, bloedsomloop, hartslag.

Zelfs je zweet druppelt zoals jij het wil.

Dan dénk je niet meer.

Dan bén je de zuivere,
vleesgeworden gedachte.

Zij snapt dat niet, zij thuis,
zij denkt dat ik door vrij te klimmen
een shot adrenaline zet.

*Waarom anders geen touw,
vraagt ze, veiligheid sluit
concentratie toch niet uit.*

Alsof het echt fietsen met zijwieltjes is.
Alsof het echt zwemmen met bandjes is.

Alsof het echt neuken is met een condoom.

...

We zijn het over veel oneens,
mijn vriendin en ik,
maar de meeste ruzie
hebben we over het klimmen.

Ik ben bang dat je valt, zegt ze.

'Maar ik val nooit, lieverd,
ik ben nog nooit gevallen.'

Ik wil weg,
sta al in de gang,
maar eerst het eeuwige ritueel
van bidden en bezweren.

Ik hoor het al niet meer.

In mijn hoofd hang ik al aan de wand,
vrij van de aarde en alles wat aards is,
op weg naar de top van de Olympus
om aan te schuiven bij de goden.
Ik reik naar de hemel, liefje,
trek me niet omlaag.

Ze gaat bij de deur staan, vraagt:
wil je blijven, alsjeblieft, bij mij?

Ik zeg 'maak je geen zorgen liefje,
ik neem je zorgen mee naar boven,
daar kan de kleinste gedachte al te zwaar zijn'.

En een echte klimmer moet vrij zijn.

Ze leunt met haar schouder tegen de muur
en legt een hand op haar buik.

Ze zegt: *Ik vraag het niet alleen voor mij.*

En ze laat de stilte vallen.

Ik hoor haar naar beneden suizen,
de stilte, met haar armen maaien,
naar een houvast graaien, tevergeefs.

De zwaartekracht kent geen genade
laat zelfs de lichtste dingen vallen
op den duur, zelfs de stilte.

En dan spat de stilte uit elkaar.

Ik begin te schreeuwen.
Ik weet niet eens precies wat ik schreeuw,
maar het is geloof ik niet zo aardig,
want ze begint vrij snel te huilen.

En het is... ik weet het niet,
of wel, het is, weet je,
liefde is een anker
misschien goed voor schepen op drift
maar niet voor mij,
ik ben zonder haven of schip
ik moet vrij zijn.

En het is... ik weet het niet,
of wel, het is, weet je,
een kind is een gewicht
dat je op de grond drukt
en ik moet licht zijn
ik wil de grote hoogte in
dan moet je niets hebben
dat je naar beneden trekt.

Ze staat bij de deur
alsof ze me tegen wil houden
alsof ze me tegen kan houden.

Ik duw haar opzij
en loop weg.

Ik loop dit leven uit,
dit leven dat zich nu al
in al zijn onverzettelikheden
aan me voorstelt, als een
uit graniet gehouwen sleur.

En ik zie al hoe ik mijn nek zal verrekken
met het staren naar de sterren straks,
omdat ik er zelf niet meer heen klimmen mag.

Want het is, weet je,
op de grond stel ik
niet zo heel veel voor.

Alles dat ik in mijn handen hou
valt uit elkaar,
ik struikel meer dan dat ik loop
en meer dan eens heb ik mijn lief
een kopstoot bij een kus gegeven.

Pas aan de wand ben ik wat waard.

Dus ik kan niet blijven,

bij haar, bij hen,
ik kan niet blijven want
als ik blijf verdwijn ik.

Dus ik moet weg.
Ik moet uitzicht hebben, overzicht.

In de stad is er geen horizon
je gedachten gaan niet verder
dan het eerste blok beton.

Ik moet de hoogte in, de berg op.

Dus ik vertrek
ik ga de rots op.

...

...

...

De eerste vijftig meter gaat vanzelf
alsof ik niet van vlees
maar van veren ben gemaakt
en de wind me zacht
naar boven duwt.

Mijn handen weten
nog vóór mijn hoofd
waar ze moeten grijpen,
mijn voeten zetten zich
zonder mijn gedachten.

Dit is geen klimmen
dit is ademen,
en ik niks meer
dan bloedsomloop
en hartslag.

Op vijftig meter hoogte zit een richel
die dwars op de dan gladde wand loopt
een smalle rand van een voet breed
waar je alleen langs komt

door met je rug tegen de rots te duwen
en pas voor pas zijwaarts te gaan
tot je je aan het eind weer
aan de wand vast kan klampen.

Waar je daarvoor vooral steen ziet,
omdat je je blik op de rots richt,
je vingers, je tenen je ogen zijn,
heb je nu een uitzicht zonder einde,
en was je een seconde terug
nog één in omhelzing met de berg
even groot als zijn grootheid,
nu, in aanzicht van de horizon,
wordt je teruggeworpen in je eigen huid,
ben je niets dan een puntje van niets
in het perspectief van de tijd en de wereld.

Alles wat ego is
verdampt in ijste.

En dan, daar, op die richel,
vijftig meter in de lucht,
drukt zich een gedachte
bij mij naar binnen.

Klein eerst, niks meer
dan een speldenpuntje licht,
nog geen splinter van een vonk.

Dan gloeit de gedachte op,
begint ze om zich heen te grijpen
bezet ze mijn schedel
en van daaruit mijn lijf.

Mijn voeten worden slap als kwark
mijn handen stroop
en ik mijn adem, hort en stoot,
ik stok en druk me tegen rots.

De eerste keer dat ik haar zag,
zag ik meer dan vrouw alleen,
ik zag een horizon, en meer dan dat:
ik zag de tijd die daar zelfs achter lag.

Ik zag een toekomst en ik dacht
zij is mijn grond, mijn aarde,
en als ik ooit rechttop moet leren lopen
dan leer ik dat van haar.

Op deze hoogte
kan de kleinste gedachte
al te zwaar zijn.

En deze gedachte
die zich vastzet
dat ik zonder haar
niet lopen kan
maar val...

Ik val...

Zonder vangnet val ik vrij,
voorover en ik hoop
dat mijn hoofd als eerst...

Ik val...

Voel vingers wind
mijn lichaam strelen,
ik grijp vergeefs
de lucht in...

Ik val...

Ik val liefje, naar je toe,
ik val, mijn hoofd naar voren,
ik val in jou, zal niet verdwijnen,
jij draagt mij negen maanden lang
en als jij na die negen maanden baart
dan baar jij mij.

Negen maanden na mijn val, mijn lief,
beval jij van een zoon, van mij.

Ik val, maar weet, ik val niet ver.

Ik val...

...maar ik kom neer.

19 - Lampedusa (2013)

je hebt kilometers door het stof gelopen
de dorst is in je strot geschoten
de zolen van je voeten
werden stugger dan kamelenleer

maar je vrouw, ze wacht op jou

en na het zand de zee

je dacht, toen je voor het water stond,
voor je de boot in schoof,
hoe zelfs de middellandse zee
het branden niet zou blussen,
het branden van verlangen naar de overkant
waar Lampedusa lag

stepping stone
voor wie naar het noorden wil
en niets meer dan dat: een steen,
'n rots in eindeloze golven,
magneet voor moedelozen
op zoek naar nèt een beetje hoop,
nèt een beetje, nèt genoeg

en je vrouw, ze wacht op jou

je vroeg hoe lang het duren zou,
maar norske mannen duwde je
met lotgenoten in het smokkelschip

misselijk van het deinen dacht je aan je vrouw,
de eerste keer dat je haar zag,
je werd er zeeziek van op vaste grond,

ze wacht, op jou, je vrouw

je kon Europa ruiken,
maar voor je voet aan wal kreeg zonk de boot,
en jij, dood in één minuut,
vermorzeld door de Italiaanse laars,
spoelt straks op het eiland aan

zoals dat gaat

eindelijk Europa
maar nèt te laat

en je vrouw ze wacht
op jou

20 - Kom maar bij mij (2014)

Lieve Benno. Kom maar bij mij.
Ik ben misschien geen zeven,
maar ik heb wel een omhelzing.
En liefde is meer dan lichaam alleen,
liefde, lieve Benno, is redding.
En redding is verlossing.

Kom maar bij mij. Niet ondanks,
maar omdát je een monster bent.
Ja. Een monster.
Zoals wij allen monsters zijn.
Ook ik.
Al durven wij het soms niet toe te geven:
wij zijn allemaal monsters
en het monster huist in ons allemaal.

Hoe goed wij ons ook verbergen achter onze goede manieren,
hoe stevig ons masker van medemenselijkheid ook tegen onze tronie zit gelijmd,
hoe wij de chaos ook proberen af te weren met gebaren van beschaving:
de achterkant van de spiegel toont ons ware zelf.
Onze schaamte, onze lelijkheid, ons egoïstische monsterschap.

Wij worden allen voortgedreven door angst en verlangen,
driften waarmee wij ijdel de dood van ons af willen houden
en die ons, al is het maar in het diepst van onze gedachten,
boven alle andere mensen op deze aarde zetten.

Dat is niet erg, lieve Benno. Wij hebben allemaal donkere vlekken,
maar hoe wij ermee om gaan maakt ons wie wij zijn.
Het gevecht met onze zwakke plekken,
dat soms heroïsch is in zijn ondergang,
soms klein in zijn kleine overwinningen,
maakt ons wie wij zijn. En wie zijn wij? Monsters.

Wij zijn de angsthaas en de egoïst,
de klootzak en de lafbek,
de ijdelruit en de rücksichtlose streber.
En soms, lieve Benno, zijn wij de vieze pedo.

Dus kom maar bij mij,
want jij bent mij.

En als wij elkaar vast pakken in omhelzing,
pakken wij de wereld vast.
En als het ons lukt elkaar te redden van het monster,
redden wij misschien de wereld.

Dus kom maar bij mij.

De Nederlandse neuroloog Ernst Jansen Steur, die in Nederland een beroepsverbod had gekregen vanwege het stellen van foute diagnoses, het verwisselen en vervalsen van laboratoriumresultaten, het onnodig voorschrijven van zware medicijnen en het laten uitvoeren van onnodige hersenoperaties, bleek in Duitsland als neuroloog werkzaam te zijn, in ziekenhuis *Klinik am Gesundbrunnen*. Na de ophef die ontstond nadat dit bekend werd, is hij ontslagen.

21 - Snijden naar Liefde (2013)

ERNST JANSEN STEUR –

Ze hebben me vergeleken met die andere dokter die in Duitsland werkte, een mensenleven geleden in een andere wereld. Met een kruis op de borst en bliksems op de kraag. Maar ik ben geen Mengele, mijn motieven zijn zuiver, ik heb niks dan het beste met de mensheid voor.

Ik ben weggezet als een excentrieke gek, verslaafd aan tabletten die mijn zinnen kalmeerden, een omhooggevallen neuroloog met grootheidswaan, die in zichzelf een god zag en in zijn patiënten niets dan levend vlees voor krankzinnige experimenten.

Maar ik zeg u: ik ben verkeerd begrepen. Zoals Christus de Verlosser tors ik nu mijn eigen kruis. Nooit heb ik voor mijn plezier in mijn patiënten gesneden, nooit heb ik voor de waanzin een schedel gelicht en mijn lancet in de grijze massa gezet. Ik sneed niet uit genotsucht, maar om te ontleden. Ik zocht niet naar beschadiging voor een enkel mens, maar naar redding van het grotere geheel.

Want ik ben geen slecht mens, ik ben een onderzoeker. Voor mij is alles ondergeschikt aan de wetenschap. Ik wil de mensheid verder helpen, en de mensheid is belangrijker dan één enkel mens. En ja, daarvoor heb ik resultaten moeten vervalsen, want je kan niet baanbrekend zijn door de regeltjes te volgen. Elk onderzoek eist offers, en een goed offer is een held. Maar in plaats van de heldenrol te accepteren, in plaats van het lot te ondergaan in de wetenschap, de *wetenschap!*, dat jouw particuliere lijden wie weet in de toekomst een collectief lijden kan verlichten, hebben mijn offers zich *slachtoffers* genoemd en zijn ze samen gaan spannen om aangifte tegen mij te plegen.

Tegen mij! Ik! Die niets dan het beste voorheeft met de mensheid!

Want ik geloof in de theorie van Ockhams scheermes: de waarheid blijft over als je het overbodige weg snijdt. En bij de meeste mensen is er heel veel overbodig. Ik moest tot de kern komen, tot de kern die de redding zou bieden. Daarom moet, ik ben zo dichtbij, ik heb het bijna gevonden, de kern, de liefde, de liefde die overblijft als je het overbodige weg snijdt.

Ik ben zo dichtbij, geef mij nog één patiënt, laat mij nog één maal snijden, en ik laat het u aanschouwen, de liefde, de redding van de mens.

22 - Niet veel, al met al, maar misschien genoeg.

(uit Waar het Vlakke Land gaat Plooien, tgMaastricht 2015)

Zelf ben ik nooit naar beneden geweest,
toen ik je vader leerde kennen
waren de mijnen al bijna tien jaar dicht,
en daarbij: vrouwen kwamen er niet in,
maar je moet het je voorstellen:

De trek met de lift, bijna een kilometer diep
af dalen met acht meter per seconde,
opeengeperst tussen de mannenlijven
terwijl het met de meter warmer wordt.
Je geeft je penning aan de opzichter
en die zegt welk pand je leeg moet maken;
waar in de pijler je moet gaan houwten.
Je vader was houwer. Hij maakte kolen los
aan het front, werkte met een afbouwhamer.
Zwaar werk. Vies werk. Gevaarlijk werk.

De pijlers konden instorten, gas kon vrijkomen,
methaangas dat kon exploderen,
koolzuurgas dat laag boven de grond zweefde
en je duizelig, verward, bewusteloos kon slaan.
Je was blij als je muizen zag,
dan wist je dat de lucht fris was
en als ze in groepen op de vlucht schoten
dan wist je dat er iets verkeerd zat.
Muizen zijn betere raadgevers dan angst.

En 's middags haalde je je boterhammen
uit het papier, waar je later je gat mee afveegde
als je je behoefte had gedaan op de strontton.
Wie maalt er om wat viezigheid,
proper bestaat niet onder de grond.

Je moet het je voorstellen, alsof het donker aan je kleeft,
het zwart komt overal, op je handen, je gezicht, je hele lijf,
gruis en stof komt tot op je geslacht,
je wast het er met twintig stukken zeep niet af,
zwart dat in je ogen dringt, je dromen dringt,
je daalt elke dag af tot in het diepst van de nacht
tot die nacht je hart in kruipt,
en het zwart dat je hart in kruipt
dat hoest je er rood weer uit.
De dood huist in de mijnen, de zwarte dood,
die grijpt je, vroeg of laat, maar eerder laat dan nooit.

Toen ik je vader leerde kennen
waren de mijnen al gesloten,
maar het leek of hij nooit boven was gekomen.

Of het gruis nog in zijn snor zat,
het koolzuurgas in zijn glimlach,
de kolen in zijn hart. De mijn zat in zijn ziel,
had zijn DNA aangetast.

Hij moet er toen hij jong was
uit hebben gezien als
Marcello Mastroianni in La Dolce Vita,
en voor mij,
die hem pas leerde kennen toen hij vijftig was,
was hij dat nog steeds.

Hij heette ook Marcello.

Marcello de Italiaan,
die na de sluiting van Oranje Nassau
in Nederland bleef.

Ik weet niet waarom hij niet terug wilde,
of kon, hij praatte niet vaak over vroeger,
zijn vader was soldaat, zijn moeder huisvrouw,
meer weet ik er niet van, hij kwam
uit het midden van de laars, Fontana Liri,
een handvol huisjes bij elkaar gekropen
op een heuveltop. Limburg deed hem denken
aan zijn geboortestreek, het landschap dan,
en alleen als hij in licht gemoed was.

Wat hij niet vaak was.

We vonden elkaar in ons ongeluk,
ik was veertig en nog altijd vrijgezel
hij vijftig en versleten
we dachten allebei dat wij
geen kans maar maakten op een nageslacht

Ik had zo graag gehad dat jullie
elkaar hadden leren kennen.

Limburg had zich nooit bij Nederland aan moeten sluiten.
We hadden ons niet voor niets in 1830
samen met de Belgen afgescheiden van die Hollanders,
we hadden ons nooit terug moeten laten halen.
We hadden onafhankelijk moeten worden,
onze eigen mijnen moeten exploiteren
en niet al het geld van onder de grond linea recta
naar Den Haag moeten dragen.

We hadden nu nóg van de rente kunnen leven.

We waren de rijkste provincie van Nederland,
ze sluiten de mijnen en poef: achterstandsgebied.

En wat kwam er in de plaats?
Elastiekenfabriekjes.
Paperclipfabriekjes.
De meest vreemde fabriekjes
om het hoofd maar boven water te houden.
Limburg was de trots van Nederland
en dan moet je opeens elastiekjes gaan maken.
Of auto's. Dat is toch ook nooit
een levensvatbare industrie geweest.

Langzaam maar zeker
werden we opgegeven,
vergeten. Weggezakt
in het afvoerputje van het land.

De wereld ging van kolen naar gas
en je kan je kop wel in een oven steken,
maar met kolen is het lastig zelfmoord plegen.

Zelfs dat konden we niet.

Je vader was toen al kapot,
die heeft geen paperclip meer in elkaar gedraaid,
hij was stuk, maar ik dacht dat ik
tussen de barsten zijn warmte voelde sijpelen,
alsof er kolen in zijn borstkas gloeiden.
Ik dacht dat het melancholie was.
Ik dacht dat ik zijn scherven
wel bij elkaar kon veggen.

Ik dacht dat ik zijn lijm kon zijn,
of dat ik hem met jou kon lijmen.

Oh jij, jij was zo'n verassing.
Ik was veertig toen ik in verwachting raakte,
veertig! Nooit verwacht dat dit lijf
nog levendbarend was,
nooit gedacht dat ik nog
vol van jong kon raken.

Ik heb lang gevreesd
dat er iets mis met je was,
ben tot je tweede bang geweest
dat je misschien down had,
of een of ander
ander geestelijk gebrek.

Neem het me niet kwalijk,
het was niet om wat je deed
of hoe je eruit zag, het was

om dat oude lijf van mij,
dat zo'n klein wonder
uit had weten persen.
Ik kon het niet geloven.

Ik dacht dat wij hem konden lijmen,
maar wie stuk is blijft stuk
en wie niet gered wil worden
die blijft volharden in zijn ongeluk.

Zijn ongeluk was zo aantrekkelijk.
Jij bent ook aantrekkelijk, jongen,
ik hoop niet dat je ongelukkig bent,
maar als je het bent, heb je het
van hem. Net als de muziek in je stem,
dat is Italiaans hè. Ook van hem
heb je de angst en de afkeer
van het duister en de diepte,
en de vlucht die in je ogen staat
die komt ook bij hem vandaan.

Jij bent weggekomen, jongen,
jij hebt dit land kunnen verlaten.

Ik wou dat je vader je had leren kennen
voor hij stierf, maar hij hoestte zijn hart uit,
haalde zijn laatste adem met een piep
en werd, tien jaar na de sluiting toch
nog door de zwarte dood gegrepen.

Meer dan duizend kilometer
van zijn Italiaanse geboorteplaats
ligt zijn Limburgs graf. Of graf,
hij had geen wortels meer, vond hij,
dus hoorde hij ook niet in de grond,
hij wilde dat zijn as over de heuvels
werd gestrooid, zodat hij op de wind
tussen zijn eindstation en de plek
waar hij begon kon waaien.

Wat heeft hij achtergelaten?

Een zoon die hij nooit heeft ontmoet,
de verkoelde warmte van tonnen kool
en een lichaam als as over de velden.

Niet veel, al met al, maar misschien genoeg.

23 – Ik draag botten aan mijn voeten

(uit *Waar het Vlakke Land gaat Plooien*, tgMaastricht, 2015)

We gaan door.
Als we op een feestje waren
dacht hij dat ik bedoelde: *we blijven*.
Ik heb dat nooit begrepen,
als ik bedoelde *we blijven*
dan zou ik toch zeggen *we blijven*,
maar volgens hem betekende *we gaan door*
hetzelfde als *we gaan ermee door!*
Terwijl ik heel zeker weet dat *we gaan door*
niets anders is dan *we gaan er vandoor!*

Enerverend vond ik dat. En bij ons
betekent *enerverend* dat het me op de zenuwen werkt.
Bij jullie niet, bij jullie is *enerverend* zinnenprikkelend.
Héél ambetant. Ja. Dat kennen jullie dan weer niet.

Vlamingen en Hollanders spreken allebei
zo een andere taal dat het vreemd is
dat het allebei Nederlands noemt. Heet.
Dat het vreemd is dat je allebei Nederlands spreekt.

Ik draag mijn botten aan mijn voeten,
hij liefst *in* zijn lijf. En een dooddoener is,
waar ik vandaan kom, iemand die je
letterlijk vermoordt. Als wij klappen praat ik,
terwijl jij slaat en als we lopen stap jij
terwijl ik ren. Wanneer jij snurkt en ik zeur
dan zijn we beiden aan het zagen,
ik poep graag samen, jij enkel alleen.

Al had mijn moeder me nog zo gewaarschuwd
toen ik in Maastricht ging werken:
je komt niet thuis met een Hollander,
toch heb ik hem lief. Al is het natuurlijk
nauwelijks een Hollander, Limburgers zijn anders.
Maar dat ziet mijn moeder niet. Moeders, ook zoiets:
wij bouwen liefst ons huis in ons ouders achtertuin,
een Hollander rent zo snel hij kan ver bij hen vandaan.

Ik heb zijn moeder zelfs nog nooit ontmoet.

24 – Ik ga geen afspraakjes scoren op de afdeling oncologie.
(uit Staat van Geluk, tgNomen 2014)

VROUW

Misschien denk je: liefde is groot,
maar dat is het niet, liefde is heel klein,
liefde is heel kwetsbaar en klein.

Liefde overwint niet alles,
liefde overwint geen slechte adem,
geen gesnurk, geen slecht karakter,
niet als die liefde nog beginnen moet,
prille liefde, die is snel vertrappt.

Als je vijftien jaar getrouwd bent
en je man raakt werkeloos,
ja, daar vind je dan misschien
een uitweg in. Maar ik ga
geen relatie met je aan
wanneer je in het leven
al op achterstand staat.

Ik bedoel, zo moeilijk is het niet;
een baan.

Als je dertig jaar getrouwd bent
en je man krijgt kanker,
ja, daar vind je dan misschien
een uitweg in. Maar ik ga
geen afspraakjes scoren
op de afdeling oncologie.

Begrijp je?

Ik ga geen liefde aan
met wie ziek is.
En werkloosheid is, tja,
toch een soort van ziekte.

Je geneest er nooit van;
als je een hartoperatie hebt gehad
dan striemt er een rode streep over je borstkas,
bij tbc zie je de littekens nog in de longen
en als je in de kloof op de arbeidsmarkt geflikkerd bent,
Karel, dan is je ziel onherstelbaar beschadigd.

Ik kan je helpen aan een baan,
maar ik kan je niet repareren.

Sorry, ik... dit is een heel gek sollicitatiegesprek.
Ik weet ook even niet wat me...
Sorry.